

ΑΝΩΤΑΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΕΙΡΑΙΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

ΜΕΡΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΜΠΑΚΛΑΤΖΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Α.Μ.: 14872

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ : ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ

ΜΑΙΟΣ 2017

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ο / Η κάτωθι υπογεγραμμένος / η Αλέξανδρος Μπακλατζής
Κωνσταντίνου, του φοιτητής του Τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής
του Α.Ε.Ι. Πειραιά Τ.Τ., πριν αναλάβω την εκπόνηση της Πτυχιακής Εργασίας μου, δηλώνω
ότι ενημερώθηκα για τα παρακάτω :

«Η Πτυχιακή Εργασία (Π.Ε) αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο του
συγγραφέα, όσο και του Ιδρύματος και θα πρέπει να έχει μοναδικό χαρακτήρα και πρωτότυπο
περιεχόμενο.

Απαγορεύεται αυστηρά οποιοδήποτε κομμάτι κειμένου της να εμφανίζεται αυτοόσιο ή
μεταφρασμένο από κάποια άλλη δημοσιευμένη πηγή. Κάθε τέτοια πράξη αποτελεί προϊόν
λογοκλοπής και εγείρει θέμα Ηθικής Τάξης για τα πνευματικά δικαιώματα του άλλου
συγγραφέα. Αποκλειστικός υπεύθυνος είναι ο συγγραφέας της Π.Ε, ο οποίος φέρει και την
ευθύνη των συνεπειών, ποινικών και άλλων, αυτής της πράξης.

Πέραν των όποιων ποινικών ευθυνών του συγγραφέα, σε περίπτωση που το Ίδρυμα του
έχει απονεμίσει Πτυχίο, αυτό ανακαλείται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Η
Συνέλευση του Τμήματος με νέα απόφασή της, μετά από αίτηση του ενδιαφερομένου, του
αναθέτει εκ νέου την εκπόνηση Π.Ε με άλλο θέμα και διαφορετικό επιβλέποντα καθηγητή. Η
εκπόνηση της εν λόγω Π.Ε πρέπει να ολοκληρωθεί εντός τουλάχιστον ενός ημερολογιακού
δημήνου από την ημερομηνία ανάθεσής της. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα στο
άρθρου 18, παρ. 5 του ισχύοντος Εσωτερικού Κανονισμού.»

Ο Δηλών

Ημερομηνία

23/1/2018

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Οι διεθνείς μεταναστευτικές κινήσεις αποτελούν ένα εδραιωμένο χαρακτηριστικό της σύγχρονης οικονομίας και κοινωνικής ζωής, ένα φαινόμενο με εξαιρετικά μεγάλη δυναμική και ένταση στον ευρωπαϊκό χώρο. Η Ευρώπη δέχεται ολοένα και περισσότερες μεταναστευτικές πιέσεις χωρίς να εμφανίζονται σημεία ανακοπής του φαινομένου, καθώς οι γεωπολιτικές ανακατατάξεις είναι συνεχείς και ο ευρωπαϊκός χώρος φαντάζει η «γη των ευκαιριών» στα μάτια των πληθυσμών των χωρών που βιώνουν πολύχρονη οικονομική ύφεση ή βρίσκονται σε εμπόλεμη κατάσταση και έχουν χαμηλότερο επίπεδο κοινωνικής προστασίας. Το αποτέλεσμα είναι ότι περίπου 35 εκατομμύρια άνθρωποι έχουν μετακινηθεί και ζουν πλέον στην Ευρώπη. Η εμβάθυνση της κοινής μεταναστευτικής πολιτικής της Ευρώπης είναι το κλειδί για την αντιμετώπιση του φαινομένου. Αντικείμενο, λοιπόν, της παρούσας εργασίας είναι η σφαιρική και συνοπτική παρουσίαση του μεταναστευτικού φαινομένου όπως αυτό υπάρχει και εξελίσσεται στο σύγχρονο κόσμο καθώς και η παρουσίαση της μεταναστευτικής πολιτικής της Ευρώπης και μερικά ζητήματα αυτού.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	σελ5
1. ΤΟ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ	
1.1 Ορισμός της μετανάστευσης-Τύποι μεταναστευτικής κίνησης-Διάκριση μεταναστών	σελ6
1.2 Παράγοντες που προκαλούν την μετανάστευση	σελ9
1.3 Επιπτώσεις της μετανάστευσης.	σελ10
1.4 Παγκοσμιοποίηση και μετανάστευση	σελ12
2. ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΕΣ ΤΑΣΕΙΣ	
2.1 Ευρώπη	σελ13
2.2 Ελλάδα	σελ17
3. ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	
3.1 Μεταναστευτική πολιτική. Στόχος και Αρμοδιότητες	σελ22
3.2 Συνθήκες μεταναστευτικής πολιτικής	σελ22
3.3 Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων	σελ24
3.4 Το Πρόγραμμα της Χάγης	σελ25
3.5 Το Άσυλο και Κοινό Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασύλου (ΚΕΣΑ)	σελ26
3.6 Ο ορισμός του συστήματος του Δουβλίνου και τα προβλήματα που είχαν δημιουργηθεί και οδήγησαν στη θέσπιση του	σελ27
3.7 Δουβλίνο II και Δουβλίνο III και τα προβλήματα που δημιουργήθηκαν	σελ28
3.8 Στατιστικά στοιχεία για τις αιτήσεις ασύλου στην Ευρώπη	σελ29
3.9 Μέτρα για την καταπολέμηση των παράνομων μεταναστών	σελ31
3.10 Μεταναστευτική πολιτική στην Ελλάδα	σελ32
3.11 Ο ρόλος των διεθνών οργανισμών και αναφορά σε αυτούς	σελ34
3.12 Καταπολέμηση του Ρατσισμού και της ξενοφοβίας	σελ38
3.13 Ενσωμάτωση των μεταναστών στην χώρα υποδοχής	σελ39
3.14 Η Ευρωπαϊκή πολιτική τα τελευταία χρόνια	σελ40
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	σελ41

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Με αφορμή την κατακόρυφη αύξηση των μεταναστευτικών ροών τις τελευταίες δεκαετίες και την προσπάθεια των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών να αντιμετωπίσουν το φαινόμενο, η παρούσα εργασία επιχειρεί να παρουσιάσει μερικές πτυχές της κατάστασης που επικρατεί σε νομοθετικό και κοινωνικό επίπεδο. Γίνεται μια γενική μελέτη της μετανάστευσης ως ένα κοινωνικό-οικονομικό φαινόμενο που είναι συνυφασμένο με τον άνθρωπο, καθώς υπάρχει από τότε που υπάρχει και εκείνος. Η ευρωπαϊκή μεταναστευτική πολιτική και οι δράσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι το κλειδί για την μελέτη και την καλύτερη οργάνωση στην αντιμετώπιση του φαινομένου

Μέσα σε ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο κοινωνικό, οικονομικό και πολιτικό περιβάλλον, που κάθε <<αύριο>> είναι δραματικά διαφορετικό από το <<χθες>> η μετανάστευση φαντάζει η μόνη λύση στα μάτια πολλών ανθρώπων και η υποδοχή μεταναστών αποτελεί μια καθημερινή πραγματικότητα για πληθυσμούς και κράτη με μεγαλύτερη σε όλα τα επίπεδα ευρωστία. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο τα κράτη υποδοχής είναι επιβεβλημένο να αναπτύξουν μηχανισμούς υποδοχής, πολιτικές πρακτικές και ένα κανονιστικό πλαίσιο μέσα από το οποίο θα συντίθεται η κατάλληλη φόρμα για την αντιμετώπιση του φαινομένου, που αφενός θα διασφαλίζει τη δίκαιη μεταχείριση των μεταναστών και αφετέρου θα εξυπηρετεί τα εθνικά συμφέροντα και τις επιδιώξεις του κράτους.

Είναι σημαντικό να αναφερθεί πως η μεταναστευτική πολιτική στοχεύει στην αποτελεσματική αντιμετώπιση όλων των ζητημάτων που συνδέονται με το μεταναστευτικό φαινόμενο και τη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών, ενώ παράλληλα διασφαλίζεται σε αυτό το πλαίσιο η κοινωνική συνοχή και η ειρηνική συνύπαρξη των διαφορετικών πληθυσμών, μέσα από την σύζευξη των εθνικών αιτημάτων. Ο κεντρικός προσανατολισμός την μεταναστευτικής πολιτικής είναι η δημιουργία ενός σαφούς, αξιόπιστου, βιώσιμου και ενιαίου πλαισίου για τους μετανάστες και αιτούντες άσυλο, μέσα στο οποίο θα περιοριστούν οι παράνομες δραστηριότητες που σχετίζονται με αυτούς, θα νομιμοποιηθούν και τελικά θα ενταχθούν ομαλά στην κοινωνία, ενώ παράλληλα θα εξυπηρετείται η επιβίωση και η θετική εξέλιξη της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

Αντικείμενο, λοιπόν, της παρούσας εργασίας είναι η σφαιρική και συνοπτική παρουσίαση του μεταναστευτικού φαινομένου όπως αυτό υπάρχει και εξελίσσεται στο σύγχρονο κόσμο καθώς και η παρουσίαση και η εν μέρει αξιολόγηση της μεταναστευτικής πολιτικής της Ευρώπης. Δε φιλοδοξεί να καλύψει βεβαίως κάθε πτυχή της μετανάστευσης, αλλά επιχειρεί να πληροφορήσει με στόχο να αποτελέσει έναυσμα για περαιτέρω προβληματισμό και 'συζήτηση'. Φυσικά τα συμπεράσματα δεν είναι μονόδρομος, αλλά η παρουσίαση μιας σύγχρονης αντίληψης του μεταναστευτικού φαινομένου, που εγγράφεται στις βασικές συνιστώσες που μέχρι και σήμερα οριοθετούν το ευρωπαϊκό κοινωνικό πρότυπο.

Στο πρώτο κεφάλαιο επιχειρείται η παρουσίαση του ορισμού της μετανάστευσης και των βασικών όρων που προκύπτουν από αυτήν. Επίσης αναφέρεται οι παράγοντες που την προκαλούν καθώς και οι επιπτώσεις στο κοινωνικό σύνολο αλλά και στην αγορά εργασίας. Τέλος μας πληροφορεί για τον ρόλο της παγκοσμιοποίησης και την σχέση που έχει με την μετανάστευση.

Το δεύτερο κεφάλαιο επιχειρεί να παρουσιάσει την ιστορική αναδρομή του φαινομένου στην Ευρώπη και στην Ελλάδα και τις μεταναστευτικές ροές όπως διαμορφώνονται τις τελευταίες δεκαετίες.

Στο τρίτο κεφάλαιο, επιχειρείται η καταγραφή και η παρουσίαση του βασικού νομοθετικού πλαισίου, που αφορά τη μετανάστευση και υιοθετείται από τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την μεταναστευτική πολιτική της Ελλάδας, τη παρουσίαση οργανισμών που δραστηριοποιούνται στα ζητήματα της μετανάστευσης, τις δράσεις της Ένωσης για την καταπολέμηση των εκδηλώσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας από τους γηγενείς κατοίκους και την προσπάθεια για την ένταξή τους στον κοινωνικό ιστό και την ανάλυση του ορισμού της ενσωμάτωσης και ένταξης των μεταναστών στην χώρα υποδοχής.

1. ΤΟ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ

1.1 Ορισμός της μετανάστευσης-Τύποι μεταναστευτικής κίνησης-Διάκριση μεταναστών

1.1.01 Ορισμός της μετανάστευσης

Αποτελεί γενική παραδοχή το γεγονός πως δεν υπάρχει ένας σαφής και συμπυκνωμένος ορισμός για τη μετανάστευση που να καλύπτει όλες τις πτυχές της ως ένα φαινόμενο με κοινωνικές και οικονομικές προεκτάσεις. Αυτό συμβαίνει καθώς κάθε απόπειρα που γίνεται για να αποτυπωθεί με έναν συγκεκριμένο και πλήρη ορισμό επηρεάζεται από ιδεολογικούς ή πολιτικούς παράγοντες. Οι περισσότεροι ορισμοί, που προέρχονται κυρίως από λεξικά των κοινωνικών επιστημών, συνδέουν το φαινόμενο με το στοιχείο της μετακίνησης, χωρίς να περιγράφουν το οικονομικό και πολιτικό πλαίσιο από το οποίο πηγάζει και μέσα στο οποίο εγγράφεται το φαινόμενο.

Παρά την ποικιλία των ορισμών που υπάρχουν και προσπαθούν ανεπιτυχώς να προσδιορίσουν ολοκληρωμένα το περιεχόμενο της μετανάστευσης, όλες συγκλίνουν στο ότι το φαινόμενο διακρίνεται από συγκεκριμένα χαρακτηριστικά. Το πρώτο είναι η κινητικότητα, η οποία προκύπτει μέσα από τις μετακινήσεις των πληθυσμών και το αμέσως επόμενο είναι αυτό της κυκλικότητας, αφού παρουσιάζει πολλές διακυμάνσεις στο πέρασμα του χρόνου. Επίσης, το μεταναστευτικό φαινόμενο χαρακτηρίζεται πολυδιάστατο, καθώς η μετακίνηση ενός πληθυσμού δεν μπορεί να είναι ποτέ μονοδιάστατη.

Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι μέσα από τις διάφορες προσεγγίσεις ορισμού του φαινομένου προκύπτει ο όρος 'σύγχρονη μετανάστευση'. Με τον όρο αυτό αναφερόμαστε στη μετακίνηση ενός ατόμου ή ομάδας ή κοινωνικού συνόλου μέσα στο χρονικό πλαίσιο της βιομηχανικής εποχής και με αυτόν τον τρόπο την διακρίνουμε από την 'παραδοσιακή μετανάστευση', η οποία χαρακτηρίζεται

υπερπόντια και καλύπτει την περίοδο από το τέλος του 19^{ου} αιώνα ως τις αρχές του 20^{ου}. Η σύγχρονη μετανάστευση δε γίνεται για πολιτικούς λόγους (π.χ. ανταλλαγές πληθυσμών), αλλά για λόγους οικονομικούς και οι μετακινούμενοι πληθυσμοί έχουν ως κύριο τόπο προορισμού την Ευρώπη (Μουσούρου, 1991, σ. 17).

Συγκεντρώνοντας τα παραπάνω στοιχεία μπορεί να προκύψει μια πρόταση για έναν γενικό ορισμό του μεταναστευτικού φαινομένου. Έτσι, λοιπόν, μετανάστευση ορίζεται ως η κάθε πολυδιάστατη, αλλά και κυκλική μετακίνηση ενός ατόμου, πληθυσμού ή κοινωνικής ομάδας λόγω της αλλαγής του κοινωνικού, οικονομικού ή πολιτικού περιβάλλοντος από το οποίο προέρχονται. (Μουσούρου)

Με βάση τον παραπάνω ορισμό προκύπτει ένα πλήθος διακρίσεων τόσο για το φαινόμενο της μετανάστευσης όσο και για τον ίδιο τον μετανάστη ως μονάδα. Αρχικά, υπάρχουν διάφοροι τύποι μετανάστευσης, που διακρίνονται βάσει κριτηρίων.

1.1.02 Τύποι μεταναστευτικής κίνησης

Το πρώτο και σημαντικότερο έχει να κάνει με το αν αυτή πραγματοποιείται εντός των εθνικών συνόρων της χώρας ή στο διεθνή χώρο. Στην πρώτη περίπτωση γίνεται λόγος για την εσωτερική μετανάστευση και στην δεύτερη για την λεγόμενη διεθνής μετανάστευση.

Το δεύτερο κριτήριο διάκρισης έχει να κάνει με το εάν μεταβάλλεται ο τρόπος ζωής του μετανάστη σε σχέση με το πριν και το μετά της μετακινήσεως του. Σε περίπτωση που αλλάξει ο τρόπος ζωής του τότε την ονομάζουμε καινοτόμο (π.χ. αγρότης που γίνεται υπάλληλος) ενώ εάν δεν αλλάξει ονομάζεται συντηρητική.

Ένα ακόμη βασικό κριτήριο ταξινόμησης είναι ο χρόνος παραμονής του μετακινούμενου ατόμου ή πληθυσμού στη χώρα υποδοχής. Έτσι, προκύπτουν δυο είδη μετανάστευσης: η μόνιμη, η οποία αφορά την μόνιμη εγκατάσταση του μετανάστη στη χώρα υποδοχής (πάνω από ένα έτος) και η προσωρινή, η οποία αφορά την τρίμηνη έως δωδεκάμηνη παραμονή του ατόμου στην καινούρια του βάση και σχετίζεται με την απλή οικονομική δραστηριότητα και στη βελτίωση του βιοτικού τους επιπέδου και των συνθηκών διαβίωσής τους, χωρίς αυτή να συνοδεύεται από την παροχή ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης.

Επίσης υπάρχει και το κριτήριο στο βαθμό εξάρτησης από τη φύση που συνδέεται με την απόφαση της μετακίνησης του ατόμου ή της ομάδας. Πιο συγκεκριμένα όταν δεν υπάρχουν φυσικοί πόροι τότε διακρίνεται σε αρχαϊκή ενώ όταν προκαλείτε από οικονομικούς λόγους τότε ονομάζεται σύγχρονη.

Με κριτήριο το μέγεθος του μετακινούμενου πληθυσμού, η μετανάστευση διακρίνεται σε ανεξάρτητη (ατομική ή ομαδική), όταν είναι αποτέλεσμα απόφασης μεμονωμένων ατόμων ή ομάδων και σε μαζική όταν πρόκειται για μορφή μετακίνησης κατά μάζες (π.χ. ανταλλαγή πληθυσμών, μετακινήσεις φυλών κ.λπ.).

Εξίσου σημαντική διάκριση είναι η εκούσια, αναγκαστική και βίαιη μετανάστευση. Το κριτήριο για την διάκριση αυτή έχει να κάνει με τη πρόθεση της μετανάστευσης. Στην εκούσια είναι προϊόν της ελεύθερης βούλησης και απόφασης του μετακινούμενου ατόμου ή ομάδας. Στην αναγκαστική

μετανάστευση προκαλείται από τις δυσμενείς συνθήκες διαβίωσης που επικρατούν λόγω ορισμένων κατηγοριών στο άτομο ή σε μερίδα πληθυσμού ενώ βίαιη είναι αυτή που δεν υπάρχει η επιλογή της απόφασης του μετακινούμενου. Αυτές οι μετακινήσεις είναι αναγκαστικές όπως ανταλλαγές πληθυσμών, προσφυγιά, απελάσεις κ.λπ.

Τελευταίο κριτήριο των διακρίσεων είναι το γεγονός αν η μεταναστευτική κίνηση είναι καταγεγραμμένη από την χώρα υποδοχής ή όχι. Στην πρώτη περίπτωση έχουμε την νόμιμη μετανάστευση και στην δεύτερη περίπτωση έχουμε την παράνομη μετανάστευση.

1.1.03 Διάκριση για τους ίδιους τους μετανάστες, ανάλογα με τον τύπο μετανάστευσης τον οποίο πραγματοποιούν.

Όπως αναφερθήκαμε και πριν οι νόμιμοι μετανάστες ονομάζονται αυτοί που είναι καταγεγραμμένη από την χώρα υποδοχής και ο κάθε ένας από αυτούς χορηγείται με την απαιτούμενη άδεια παραμονής και εργασίας.

Στην αντίθετη περίπτωση έχουμε τους παράνομους μετανάστες οι οποίοι εισέρχονται στην χώρα υποδοχής χωρίς τα απαραίτητα ταξιδιωτικά έγγραφα (διαβατήριο, βίζα, άδεια παραμονής, άδεια εργασίας) επομένως δεν ακολουθούν τις νομικές διαδικασίες και δεν πληρούν τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την εξασφάλιση της νόμιμης παραμονή τους. Πολλοί από αυτούς πέφτουν θύματα σε κυκλώματα παράνομης διακίνησης ανθρώπων που εμπεριέχει τα στοιχεία του εξαναγκασμού και της εκμετάλλευσης. Τα άτομα αυτά το ονομάζουμε "θύματα εμπορίας" (victim of trafficking). Επίσης υπάρχει ο όρος "λαθραίος μετανάστης" (smuggled migrant) που είναι το άτομο το οποίο υποβοηθείται για να περάσει παράνομα τα σύνορα μιας χώρας, στην οποία δεν έχει άδεια παραμονής. Οι οικονομικοί μετανάστες διακρίνονται στους 'μόνιμα εγκαταστημένους (permanent settlers), που στις περισσότερες περιπτώσεις επιδιώκουν την επαγγελματική και οικιστική τους αποκατάσταση, η οποία επιτυγχάνεται με την παροχή του συμβολαίου εργασίας, το οποίο είναι απαραίτητο σε ορισμένες χώρες, όπως η Αγγλία και η Γερμανία (που συνοδεύεται από την άδεια εργασίας) και στους 'προσωρινούς μετανάστες-εργάτες' (temporary προσωρινά μετακινούμενους επαγγελματίες' (temporary professional transients), οι οποίοι οφείλουν την κινητικότητά τους στην αναζήτηση προσωρινής εργασίας και ο διαχωρισμός τους πηγάζει από το εάν πρόκειται για ανειδίκευτους ή εξειδικευμένους επαγγελματίες. Είναι σημαντικό να αναφερθεί πως στην περίπτωση των μόνιμα εγκαταστημένων μεταναστών τίθεται συχνά το θέμα της οικογενειακής επανένωσης, ζήτημα που αυξάνει τη δυναμική της μεταναστευτικής ροής. Σημαντικό κομμάτι της οικονομικής μετανάστευσης αφορά άτομα με επιστημονική κατάρτιση, που μετακινούνται για εκπαιδευτικούς λόγους. Παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον αφού συμβάλλουν σημαντικά λόγω των εκπαιδευτικών τους προσόντων τόσο στη χώρα υποδοχής όσο και στη χώρα αποστολής. (ΕΚΔΔ, 2017)

Σύμφωνα με την Σύμβαση της Γενεύης και το ελληνικό νόμο ο οποίος την επικύρωσε (3989/1959), πρόσφυγας είναι το άτομο που βρίσκεται έξω από την χώρα της ιθαγένειάς του, έχει βάσιμο φόβο δίωξης για λόγους φυλετικής προέλευσης, θρησκείας, εθνικότητας, κοινωνικής τάξης ή πολιτικών πεποιθήσεων και το οποίο δεν προστατεύεται από την κυβέρνησή του.

Έτσι, λοιπόν, τα άτομα που ζητούν άσυλο και αναγνωρίζονται ως νόμιμοι πρόσφυγες σχετίζονται εξ

ολοκλήρου με τις συνθήκες που επικρατούν στην χώρα της υπηκοότητά τους.

(Πετρινώτη, Ξ. 1993, σ.80)

Στην συνέχεια γίνεται λόγος για τους ‘επιστρέφοντες’, όρος που αφορά πρόσφυγες που επιδιώκουν τον επαναπατρισμό τους, καθώς δεν υπάρχει πλέον ο φόβος δίωξης τους.

Άλλη κατηγορία αφορά τους μετανάστες που επιστρέφουν στη χώρα αποστολής και ονομάζονται παλιννοστούντες.

Επίσης με τον όρο ‘υπήκοοι κράτους-μέλους’, ο οποίος αφορά τους νόμιμους μετανάστες (δηλαδή όσους έχουν εξασφαλίσει την υπηκοότητα) που προέρχονται από μια χώρα μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης και έχουν δικαίωμα ελεύθερης εγκατάστασης, αλλά και στους υπηκόους τρίτων χωρών, που αναφέρεται σε άτομα που προέρχονται από κάποια χώρα εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για την είσοδο και παραμονή των οποίων στη χώρα απαιτείται διαδικασία προέγκρισης.

Τελευταία διάκριση είναι αυτή μεταξύ αλλοδαπού και ημεδαπού. Σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία αλλοδαπός είναι το φυσικό πρόσωπο που δεν έχει ελληνική ιθαγένεια ή το πρόσωπο που δεν έχει ιθαγένεια.

Ημεδαπός ή γηγενής είναι όποιος έχει την ελληνική ιθαγένεια, ο πολίτης της Ελλάδας, που δεν έχει μεταναστεύσει.

Οι όροι αλλοδαποί και μετανάστες δεν συμπίπτουν πάντοτε. Ένα άτομο μπορεί να είναι μετανάστης χωρίς να είναι αλλοδαπός (π.χ. Παλιννοστούντες) ή να είναι αλλοδαπός χωρίς να είναι μετανάστης (π.χ. παιδιά των μεταναστών που έχουν γεννηθεί στην χώρα υποδοχής χωρίς να έχουν αποκτήσει αντίστοιχη ιθαγένεια) (Εμκε-Πουλοπούλου, 2007, σ.50).

1.2 Παράγοντες που προκαλούν την μετανάστευση

Η μετανάστευση είναι ένα φαινόμενο που στηρίζεται στις διαφορές μεταξύ των κρατών στα ανθρώπινα δικαιώματα, στο βιοτικό και αναπτυξιακό επίπεδο, στα δημογραφικά δεδομένα. Οι διαφορές αυτές δεν θα πάψουν ποτέ να υπάρχουν, και για αυτό το λόγο θα συνεχίσουν οι μετακινήσεις των πληθυσμών. Όσο ανεπιθύμητο και αν είναι για κάποιον να εγκαταλείψει τον τόπο καταγωγής του ορισμένες φορές είναι αναπόφευκτο, λόγω της πίεσης που ασκούν σύνθετοι οικονομικοί, πολιτικοί, κοινωνικοί παράγοντες

1) Το περιβάλλον

Πολλές φυλές που ο τόπος παραμονής τους δεν ευνοούσε τη διαβίωση τους μετακινόντουσαν σε νέες αποικίες που είχαν την δυνατότητα καλλιέργειας αλλά και προστασίας όπως βουνά

2) Οι Πληθυσμιακές πιέσεις

Παρατηρείτε συνήθως σε νησιά όταν η καλλιεργήσιμη γη δεν είναι αρκετή για θρέψει τον πληθυσμό που αυξάνετε συνεχώς, με αποτέλεσμα να υπάρξει μια οργανωμένη μετανάστευση των ανθρώπων για μία νέα πατρίδα

3) Οι Φυσικές καταστροφές

Οι μεταβολές στο φυσικό περιβάλλον που καθιστούν δύσκολη την επιβίωση όπως πλημμύρες, η

ξηρασία, και ο παγετός που καταστρέφουν τις καλλιέργειες με αποτέλεσμα να αναγκάζουν τα άτομα να μετακινηθούν σε πιο γόνιμες περιοχές.

Η σημασία των παραγόντων αυτών είναι μεγαλύτερη όσο χαμηλότερο είναι το επίπεδο της τεχνολογίας (Ελληνική Αστυνομία 2017)

4) Πολιτικοί λόγοι.

Σε χώρες όπου ο φόβος και η καταδίωξη κυριαρχούν λόγω φυλής, θρησκείας, εθνικότητας και κοινωνικής τάξης, πολίτες αναζητούν νέες πατρίδες, όπου δεν καταπατούνται τα ανθρώπινα δικαιώματα και η έκφραση είναι ελεύθερη .

5) Τα Οικονομικά αίτια

Πολύς πληθυσμός μεταναστεύει σε άλλες χώρες όπου επικρατούν καλύτερες οικονομικές συνθήκες από αυτές που υπήρχαν στην χώρα αποστολής .Πιο συγκεκριμένα ο υψηλός μισθός εργασίας με συμβόλαια, ασφαλιστική κάλυψη, οικογενειακά επιδόματα αλλά και η στέγη είναι κάποιοι παράγοντες που δημιουργούν στον μετανάστη το συναίσθημα της ασφάλειας.

6) Κοινωνικοί λόγοι.

Η μετανάστευση γίνεται επίσης και για οικογενειακούς λόγους, όταν οι γονείς θέλουν να ζήσουν κοντά στα παιδιά τους ή τα εγγόνια τους, για λόγους ανεύρεσης συντρόφου και την δημιουργία οικογένειας, ειδικά για τις γυναίκες, που επιθυμούν να ξεφύγουν από το συχνά στενό κοινωνικό και οικογενειακό περιβάλλον» (Κυριακίδου Ζωή, Παπαδοπούλου Κωνσταντίνα 2009).

1.3 Οι επιπτώσεις της μετανάστευσης

Είναι λογικό πως οι επιπτώσεις ενός φαινομένου όπως το μεταναστευτικό με τόσο πολύπλοκες και ευρείες προεκτάσεις είναι τόσο θετικές όσο και αρνητικές. Καταρχάς, η χώρα υποδοχής αποκτά νέο εργατικό δυναμικό με διαφορετικές εμπειρίες και γνώσεις, που λειτουργούν ανανεωτικά. Ιδίως αναπτυγμένα κράτη υποδέχονται και μετανάστες με υψηλή επαγγελματική και επιστημονική κατάρτιση. Επίσης, η εισροή μεταναστών σε μια χώρα σημαίνει την επαφή τουλάχιστον δυο διαφορετικών πληθυσμών και τρόπων αντίληψης, γεγονός που δημιουργεί το κατάλληλο έδαφος για την δημιουργία του αλληλοσεβασμού και του εμπλουτισμού της τοπικής κουλτούρας σε πολιτισμικό επίπεδο. Η συναναστροφή γηγενών και μεταναστών έχει και μια άλλη όμως πλευρά. Οι μετανάστες έχουν τη δυνατότητα να κάνουν γνωστή στη νέα τους πατρίδα την κατάσταση που επικρατεί στην χώρα καταγωγής τους και να ευαισθητοποιήσουν τους ντόπιους και ίσως έτσι να κινητοποιήσουν και την διεθνή κοινότητα.

Δυστυχώς, φαίνεται πως η μεγάλη εισροή μεταναστών δημιουργεί αρκετές αναταράξεις σε μια κοινωνία λόγω της έλλειψης αποτελεσματικής αντιμετώπισης του φαινομένου ή νομικού πλαισίου σε πολλές περιπτώσεις. Οι χώρες υποδοχής οφείλουν να απορροφήσουν τους εισελθόντες και να δαπανήσουν χρηματικά ποσά για την κατασκευή χώρων φιλοξενίας και για την συντήρησή τους. Οι ίδιοι οι μετανάστες πολλές φορές απογοητεύονται φτάνοντας στον προορισμό τους και

διαψεύδονται οι προσδοκίες τους, καθώς διαπιστώνουν πως η επαγγελματική αποκατάσταση δεν είναι εύκολη υπόθεση ή πέφτουν θύματα των εργοδοτών, οι οποίοι τους καταδικάζουν σε χαμηλούς μισθούς και ανασφάλιστη εργασία. Επίσης, σε κοινωνικό επίπεδο συναντούν τον ρατσισμό και την προκατάληψη από τους γηγενείς κατοίκους. Επιπλέον, οι χώρες αποστολής στερούνται ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού τους, αφού δεν είναι σε θέση να τους προσφέρουν επαγγελματική αποκατάσταση ή ικανοποιητικές συνθήκες διαβίωσης. Ακόμη, χώρες που μαστίζονται από οικονομική κρίση χάνουν νέους ανθρώπους με υψηλή επιστημονική κατάρτιση, οι οποίοι αναζητούν επαγγελματική ασφάλεια σε άλλα κράτη. Ακόμη, δημιουργείται αρνητικό περιβάλλον λόγω των προκαταλήψεων που δημιουργούνται από τον γηγενή πληθυσμό που θεωρεί ότι στερείται θέσεις εργασίας, γεγονός που καθιστά δύσκολη την ομαλή ενσωμάτωση των μεταναστών. Ακόμη, ο ρατσισμός που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες από τους ντόπιους κατοίκους οδηγεί στην περιθωριοποίησή και τελικά στην συσπείρωσή τους σε συγκεκριμένες περιοχές που αργότερα θεωρούνται υποβαθμισμένες και στερούνται της κρατικής μέριμνας. Με την ανεργία και του κοινωνικού αποκλεισμού που αντιμετωπίζουν, οι μετανάστες πολλές φορές καταφεύγουν σε παράνομες δραστηριότητες προκειμένου να επιβιώσουν. Φυσικά, πρόκειται για περιπτώσεις που η χώρα υποδοχής δεν τους προσφέρει καμία βοήθεια και δεν αποτελεί γενικευμένο φαινόμενο.

Πολλές φορές, όταν δεν κατορθώνουν να αποκτήσουν άδεια παραμονής, οδηγούνται στην πλήρη περιθωριοποίηση που δεν επιτρέπει την ομαλή αφομοίωσή τους από την κοινωνία και τελικά δεν τους βοηθά να αναπτύξουν συναισθήματα σεβασμού για την χώρα υποδοχής και έτσι παραμένουν αποστασιοποιημένοι από τα ζητήματα που την απασχολούν (Καρύδης, Β. Χ. 1996).

Όσο αφορά τις επιπτώσεις της αγοράς λόγω της μετανάστευσης σημειώνεται. Μια γενική άποψη σύμφωνα με την οικονομική θεωρία είναι ότι όταν αυξάνονται οι μεταναστευτικές εισροές ταυτόχρονα αυξάνεται και η προσφορά εργασίας στην αγορά με αποτέλεσμα να υπάρξει μείωση των μισθών. Η θεωρία αυτή έχει να κάνει με τις αγορές εργασίας με ομοιογενή προσφορά εργασίας .

Η προσφορά εργασίας δεν είναι όμως πάντοτε ομοιογενή. Για το λόγο αυτό διακρίνουμε την πρόσφορα εργασίας σε δύο κατηγορίες. Πρώτη κατηγορία είναι οι υψηλά ειδικευμένοι και η δεύτερη κατηγορία είναι οι ανειδίκευτοι. Με την συνεχόμενη αύξηση των ανειδίκευτων εργατών στην αγορά εργασίας αυξάνεται ο ανταγωνισμός με αποτέλεσμα να δημιουργούνται χαμηλότερες οικονομικές ευκαιρίες για τους εργαζόμενους. Με την ίδια λογική η αύξηση των υψηλά ειδικευμένων μεταναστών θα μειώσει τον μισθό των ανταγωνιστικών εργαζομένων. Ταυτόχρονα με την αυξημένη ποσότητα των υψηλά ειδικευμένων και την καλύτερη αποδοτικότητα τους θα επωφεληθούν οι ανειδίκευτοι εργάτες γιατί θα αυξηθεί η παραγωγικότητα τους .

Υπάρχουν όμως και άλλες επιδράσεις που δημιουργούνται από την μετανάστευση. Μία από αυτές είναι η μείωση του πληθωρισμού των μισθών από την μεγάλη αύξηση της προσφοράς εργασίας. Άλλη επίδραση είναι η μεταβολή του συνολικής ζήτησης αφού οι μετανάστες καταναλώνουν μέρος των εσόδων τους στην χώρα υποδοχής. Επιπλέον θα αυξηθεί η επιχειρηματικότητα διότι ένα ποσοστό από τους μετανάστες θα γίνουν μελλοντικοί επιχειρηματίες. Το ΑΕΠ της χώρας υποδοχής θα αυξηθεί γιατί οι μετανάστες συνεισφέρουν με της δραστηριότητές τους αρκεί να είναι νόμιμες. Άλλο σημαντικό στοιχείο είναι η δημιουργία δικτύων ανάμεσα στον χωρών που θα αποσκοπά στην καλύτερη επικοινωνία αυτών και γιατί όχι στις επενδύσεις και στο εμπόριο μεταξύ τους. Τέλος οι επιχειρήσεις θα έχουν την δυνατότητα να επιλέξουν επιπλέον παραγωγικούς συντελεστές (εργαζόμενους) σε περίπτωση που οι εγχώριοι αδυνατούν να ανταπεξέλθουν στις προσδοκίες της

επιχειρήσεις δηλαδή τους μετανάστες.

Ωστόσο, η μετανάστευση μπορεί επίσης να έχει αρνητικές συνέπειες για την χώρα υποδοχής

- 1) Η μετανάστευση μειώνει τους μισθούς των ανταγωνιστικών εγχώριων εργαζομένων
- 2) Η παραγωγικότητα των μεταναστών είναι χαμηλότερη από την παραγωγικότητα των εγχώριων εργαζομένων. Αυτό οφείλεται κυρίως στο χαμηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο
- 3) Ασκείται πίεση στους ανεπαρκείς πόρους - οι μετανάστες ερχόμενοι σε μια συγκεκριμένη περιοχή μπορεί να αυξήσουν τη ζήτηση ορισμένων ανεπαρκών πόρων (τυπικό παράδειγμα είναι η διαμονή) , με αποτέλεσμα την αύξηση του κόστους αυτών (Migrants, 2010)

1.4 Παγκοσμιοποίηση και μετανάστευση

Η παγκοσμιοποίηση αποτελεί ένα κοινωνικό, οικονομικό και πολιτικό φαινόμενο, ιδιαίτερα όμως αμφιλεγόμενο ως προς στην λειτουργία και σκοπιμότητα του καθώς οι γνώμες δίστανται ως προς την εξέλιξη του φαινομένου, λόγω των πολλών θετικών αλλά και αρνητικών συνεπειών που επιφέρει αυτό.

Στα πλαίσια του οράματος της παγκοσμιοποίησης, τίθενται στόχοι για την πραγμάτωση κοινών πολιτικών και κοινωνικών αναδιαμορφώσεων που αποσκοπούν στην βελτίωση των αντίστοιχων πεδίων. Παρουσιάζεται επιπλέον και μια προοδευτική τάση ως προς την χάραξη κοινής οικονομικής πολιτικής των κρατών μελών. Συγκεκριμένα στα πλαίσια ενός ελεύθερου και υγιούς ανταγωνισμού (των εθνικών αγορών), εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των οικονομικών πόρων και συντελεστών παραγωγής (κεφαλαίων, υπηρεσιών, προϊόντων και εργαζομένων). Ωστόσο η εναρμόνιση των εθνικών νομοθεσιών στα ενωσιακά πλαίσια, προϋποθέτει αμοιβαία αναγνώριση και συμμετοχή των κρατών μελών. Γεγονός βέβαια που δύσκολα γίνεται λόγω των οικονομικών και πολιτικών εντάσεων που λαμβάνουν χώρα παγκοσμίως τα τελευταία χρόνια και που αντιστοίχως προκαλούν κολλήματα στις προσπάθειες εξελικτικών τάσεων και αναμόρφωσης της δράσης του κοινωνικού πεδίου. Εφόσον ένα άλλο σημαντικό στοιχείο που παρατηρείται μέσω του φαινομένου είναι η αύξηση των κοινωνικών ανισοτήτων, με αποτέλεσμα την διαμόρφωση ενός παγκόσμιου περιθωρίου που κατεπέκταση αυξάνει της μεταναστευτικές τάσεις.

Η μετανάστευση οφείλεται κυρίως σε λόγους οικονομικούς και πολιτικούς, η μεγάλη όμως πλειοψηφία των μεταναστών, είναι οι οικονομικοί μετανάστες. Οι τάσεις που επικρατούν σε αυτού του είδους τη μετακίνηση άλλοτε παίρνουν τη κλασική εκείνη μορφή της σύγχρονης μετανάστευσης, που καλείται "brain-drain", δηλαδή μετακίνηση σχετικά εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού προς τις πιο ανεπτυγμένες οικονομίες και άλλοτε αναφέρονται στη μετακίνηση της ανειδίκευτης εργασίας, πολύ συχνά με τρόπο παράνομο, σε γειτονικές χώρες με αναπτυσσόμενη ή ανεπτυγμένη οικονομία, οι οποίες προσφέρουν περισσότερες ευκαιρίες βελτίωσης της οικονομικής θέσης ατόμων με σχετικά περιορισμένες επαγγελματικές δεξιότητες. (ΕΚΔΔ, 2017)

Η παγκόσμια δημογραφική, οικονομική και πολιτισμική εξέλιξη και η μεγάλη ανάπτυξη της

επικοινωνίας έχουν συντελέσει στη σημαντική αύξηση του φαινομένου. Οι άνθρωποι ενημερώνονται περισσότερο για τις καλύτερες προοπτικές που ενδεχομένως τους περιμένουν στις ανεπτυγμένες χώρες. Η πληροφορία ταξιδεύει γρηγορότερα, η πληροφορική διευκολύνει την επικοινωνία, ενώ τα μέσα μεταφοράς είναι φθηνότερα και ταχύτερα από ότι στο πρόσφατο σχετικά παρελθόν. (ΕΛΙΑΜΕΠ, 2013)

Τέλος η καταπάτηση εθνικών συνόρων από τα μεταναστευτικά κύματα έχει διευρύνει το πεδίο δράσης τοπικών ή διεθνικών παραγόντων αναφορικά με την παράνομη μετανάστευση από τοπικά δίκτυα παράνομης διακίνησης μεταναστών ως τις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις και τους Διεθνείς Οργανισμούς. (ΕΛΙΑΜΕΠ, 2013)

2. ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΕΣ ΤΑΣΕΙΣ

2.1 Ευρώπη

Ο Β παγκόσμιος πόλεμος έπαιξε σημαντικό ρόλο για την μετανάστευση στην Ευρώπη. Αμέσως μετά το πόλεμο μεταναστευτικά ρεύματα παρατηρούνται από το Νότο προς τον Βορά. Βέλγιο, Βρετανία, Γαλλία Γερμανία και Σουηδία υποδέχθηκαν μετανάστες από την Νότια Ευρώπη και Μεσόγειο αλλά και από χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και της Ασίας.

Η μεταπολεμική περίοδος υπήρξε περίοδος οικοδόμησης και βιομηχανικής ανάπτυξης για την Ευρώπη η οποία αντιμετώπιζε ελλείψεις εργατικού δυναμικού εξαιτίας του καταστροφικού Β παγκόσμιου πολέμου. (Τριανταφυλίδου, 2010, στο Θ. Μαρούκης, σ.15)

Για το λόγο αυτό ήρθαν μετανάστες για την κάλυψη των αναγκών της εγχώριας αγοράς εργασίας όπου θεωρούνταν προσωρινοί κάτοικοι. Από την άλλη μεταναστευτικά ρεύματα από χώρες εκτός Ευρώπης είχαν να κάνουν με παρελθοντικές αποικίες που είχαν πραγματοποιηθεί από ευρωπαϊκά κράτη όπως η Βρετανία, Γαλλία, Βέλγιο και Ολλανδία. Οι μετανάστες που προέρχονταν από τις πρώην αποικίες συναντούσαν μια ανοιχτή πολιτική απέναντι στην μετανάστευση εργασίας.

Στην συνέχεια με την πετρελαϊκή κρίση η μετανάστευση στην Ευρώπη διαφοροποιείται. Τα μεταναστευτικά κύματα από το Νότο στο Βορά παύουν. Στην Νότια Ευρώπη δημιουργούνται ευκαιρίες για απασχόληση που περιόρισαν τις μεταναστευτικές κινήσεις. Αυτό συνέβη διότι η Νότια Ευρώπη άρχισε να αναπτύσσεται βιομηχανικά με αργούς αλλά σταθερούς ρυθμούς. Αντίθετα στην Βόρεια και Δυτική Ευρώπη σταμάτησαν την πολιτική προσέλευσης εργατικού δυναμικού ώστε να μηδενίσουν στην μετανάστευση. Χώρες όπως η Βρετανία και Γαλλία χρησιμοποίησαν την πολιτική αυτή ώστε να ενσωματώσουν ήδη τους υπάρχοντες μετανάστες στην κοινωνία του κράτους ενώ άλλες χώρες όπως Βέλγιο Δανία και Γερμανία μείωσαν δραστικά τις άδειες διαμονής χωρίς όμως να δίνουν βάση στο τομέα της ενσωματώσεως μέχρι την δεκαετία του 80.

Στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη τα μεταναστευτικά ρεύματα μειώθηκαν από την μεταπολεμική περίοδο μέχρι το 1989 αλλά δεν σταμάτησαν τελείως παρά τα αυστηρά μέτρα ελέγχου από τα κομμουνιστικά κράτη.

Την δεκαετία του 1980, η κατάσταση άρχισε και πάλι να αλλάζει. Η παγκόσμια οικονομική

ολοκλήρωση μέσω των διεθνών συμφωνιών για το εμπόριο και τις υπηρεσίες, η παγκοσμιοποίηση του κεφαλαίου και της εργασίας, και η ραγδαία ανάπτυξη των δικτύων μεταφορών και επικοινωνιών συνέβαλαν στην εμφάνιση νέων τύπων μεταναστευτικών ρευμάτων. (Αννα Τριανταφυλίδου, Θάνος Μαρούκης, 2010, σ.17)

Το 1989 με την κατάρρευση των κομμουνιστικών καθεστώτων πολίτες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης ξεκίνησαν να οδεύουν σε Δύση αλλά και Νότο για εύρεση εργασίας και για καλύτερο βιοτικό επίπεδο ζωής. Ο μεγάλος πληθυσμός της μετανάστευσης οδήγησε στις Ευρωπαϊκές χώρες στην αναθεώρηση της πολιτικής της μηδενικής μετανάστευσης. Έτσι εισήγαγαν νέες δυνατότητες νόμιμης και προσωρινής μετανάστευσης και θέσπισαν νέα μέσα ελέγχου. Για την Νότια Ευρώπη ήταν δύσκολη η διαχείριση αυτού του μεταναστευτικού κύματος και αναδείχθηκε ανέτοιμη. Οι χώρες αντιμετώπισαν σταδιακά την εισροή πρώτα με την νομιμοποίηση των μεταναστών (που ένα ποσοστό ήταν παράνομοι) και στην συνέχεια στην ενσωμάτωσή τους στις χώρες υποδοχής. Με τις κοινωνικές αναταραχές δημιουργήθηκε το φαινόμενο της ξενοφοβίας ενώ τα πολιτικά δικαιώματα των μεταναστών σε μεγάλο βαθμό αναγνωρίστηκαν παρόλο που η θεσμοποίηση τους ήταν περιορισμένη.

Τις τελευταίες δεκαετίες το ζήτημα της μετανάστευσης γίνεται ολοένα και πιο πολύπλοκο και υπολογίζεται ότι έχουν φτάσει στην Ευρώπη περίπου 22.000.000 μετανάστες και διαμένουν παράνομα γύρω στα 4.000.000 άτομα. Σε αυτόν τον αριθμό περιλαμβάνονται οι οικονομικού χαρακτήρα μεταναστευτικές ροές, που προέρχονται από χώρες με χαμηλό επίπεδο διαβίωσης και οι αιτούντες άσυλο, που νομικά αποτελούν ξεχωριστή ομάδα. (Τσαούση Δ. Γ. 1996)

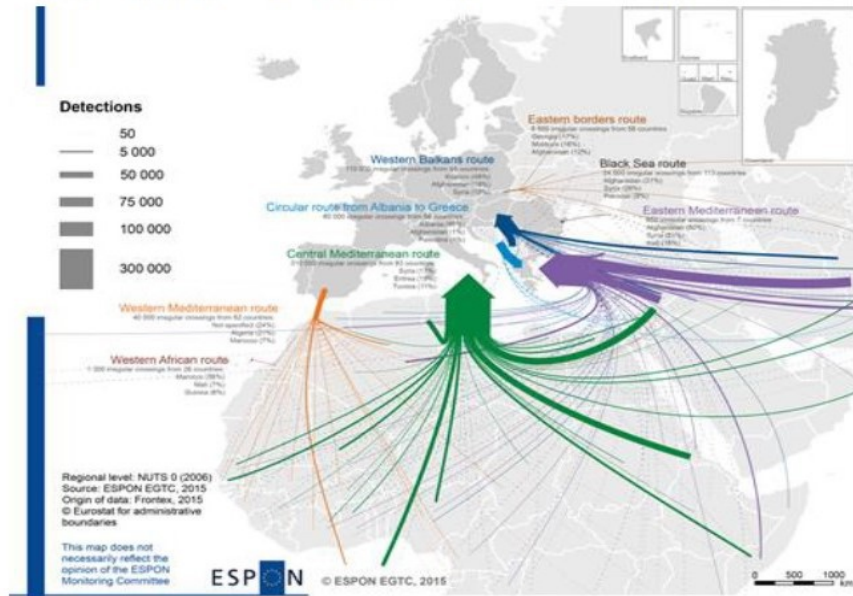
Όπως παρουσιάζεται στον πίνακα 1 και 2 διακρίνουμε τρεις κύριες διαδρομές που ακολουθούνται από τους προερχόμενους από την Ασία και την Αφρική στην προσπάθειά τους να εισέλθουν στην ΕΕ την τελευταία δεκαετία. Από τις διαδρομές αυτές, οι κύριες για να εισέλθουν για αρχή στη Νότια Ευρώπη είναι η κεντρική, η ανατολική Μεσογειακή και δυτική οδός.

Η πρώτη χρησιμοποιείται από τους συγκεντρωθέντες στην Τυνησία και την Λιβύη επιθυμούντες να εισέλθουν μέσω της Μάλτας και της Ιταλίας στην ΕΕ. Στην συνέχεια η δεύτερη από τους προερχομένους κυρίως από την ευρύτερη περιοχή της Μέσης Ανατολής (διερχόμενους από την Τουρκία) πρόσφυγες και οικονομικούς μετανάστες, με πρώτη πύλη εισόδου στην Ευρώπη τη χώρα μας. Τέλος από την δυτική πλευρά γίνεται προσπάθεια να εισέλθουν από την χώρα του Μαρόκου και της Αλγερίας μέσω της Μεσογείου στην χώρα της Ισπανίας. Παρατηρούμε ότι και στις τρεις κύριες διαδρομές η μετακίνηση γίνεται μέσω θαλάσσης διασχίζοντας την Μεσόγειο ενώ το ταξίδι των μεταναστών για τις χώρες του Βορρά συνεχίζεται στα χερσαία σύνορα των κρατών μελών της ΕΕ. Κράτη μέλη της ΕΕ διατηρούν το δικαίωμα να ορίσουν τον όγκο των ανθρώπων που θα δεχτούν να εισέλθουν στην χώρα τους κλείνοντας τα σύνορα δυσκολεύοντας έτσι την διαδρομή των μεταναστών για να καταλήξουν στο τελικό τους προορισμό.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Κύριες παράτυπες διαδρομές διέλευσης των συνόρων ανάλογα με την υπηκοότητα

Χάρτης 1: Κύριες παράτυπες διαδρομές διέλευσης των συνόρων ανάλογα με την υπηκοότητα

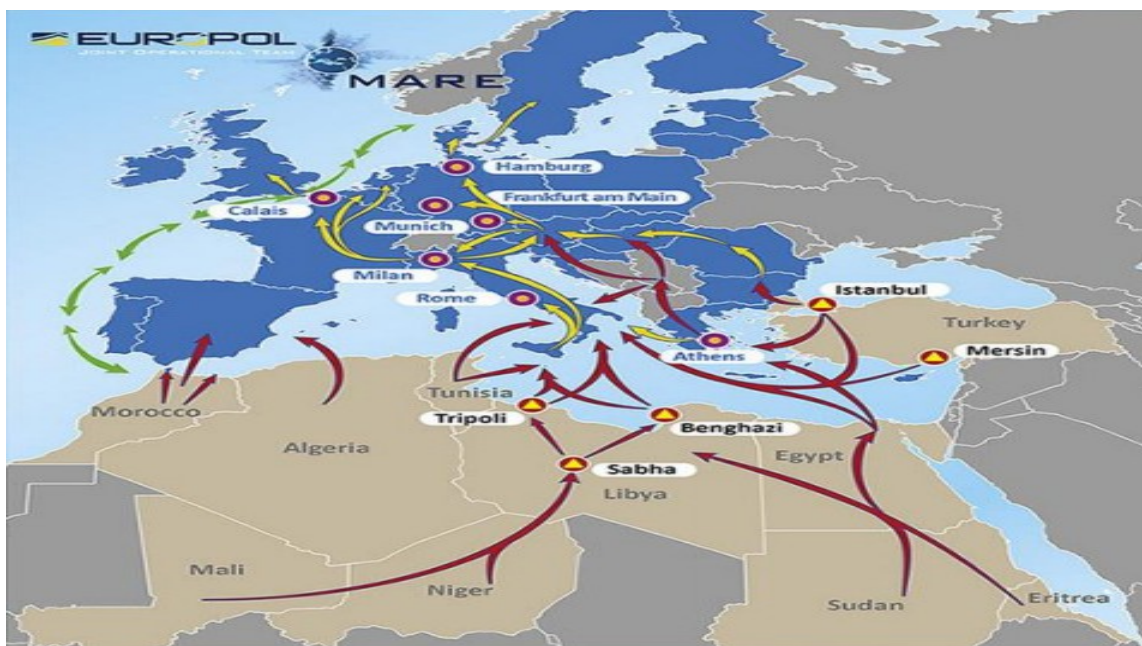

Πηγή: Espo, 2015

Πηγή: Tonima (2016)

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Χάρτης των μεταναστευτικών ροών

Πηγή: TVXS (2015)

Στην ιστοσελίδα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου άρθρο που αναφερόταν στην Μεταναστευτική κρίση στην Ευρωπαϊκή Ένωση σημείωσε ότι η Frontex που είναι υπεύθυνη για την ασφάλεια των συνόρων της ΕΕ σύλλεξε στοιχεία σχετικά με τις παράνομες εισόδους μέσω των εξωτερικών της ΕΕ συνόρων και κατέγραψε ότι υπήρξαν το 2015 και το 2016 πάνω από 2.3 εκατομμύρια παράνομες εισοδοί. Σημαντικό επίσης είναι ότι το 2016 κράτη μέλη αρνήθηκαν στην είσοδο στην Ένωση σε 388.000 ανθρώπους που ήταν κυρίως οικονομικοί μετανάστες από την Βόρεια Αφρική. (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 2017)

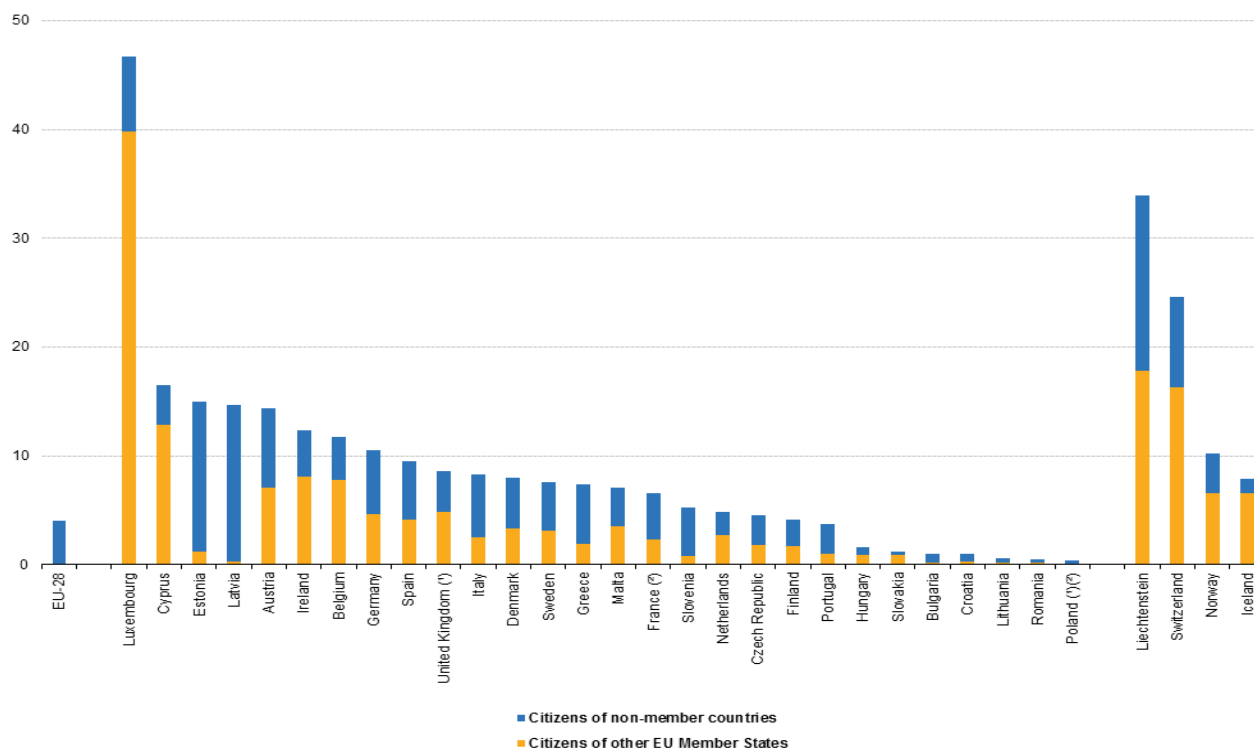
Σύμφωνα με την EUROSTAT την 1η Ιανουαρίου 2016, τα άτομα που διέμεναν σε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και είχαν ιθαγένεια τρίτης χώρας ανερχόταν σε 20,7 εκατομμύρια. Αυτός ο αριθμός αντιπροσωπεύει το 4,1 % του πληθυσμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ ζούσαν επίσης 16 εκατομμύρια άτομα που είχαν την ιθαγένεια άλλου κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Επίσης συνεχίζει και αναφέρει ότι σε απόλυτους όρους, οι μεγαλύτεροι αριθμοί μεταναστών που ζούσαν, την 1η Ιανουαρίου 2016, σε κράτος μέλος της ΕΕ καταγράφηκαν στη Γερμανία (8,7 εκατομμύρια), στο Ηνωμένο Βασίλειο (5,6 εκατομμύρια), στην Ιταλία (5,0 εκατομμύρια), στην Ισπανία (4,4 εκατομμύρια) και στη Γαλλία (4,4 εκατομμύρια). Οι αλλοδαποί σε αυτά τα πέντε κράτη μέλη αντιπροσώπευαν συνολικά το 76 % του συνολικού αριθμού αλλοδαπών που ζούσαν σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ, ενώ στα ίδια αυτά κράτη μέλη αναλογούσε το 63 % του πληθυσμού της ΕΕ-28.

Παρατηρείται από το πίνακα 3 ότι σε σχετικούς όρους, το κράτος μέλος της ΕΕ με το μεγαλύτερο ποσοστό μεταναστών ήταν το Λουξεμβούργο, αφού οι αλλοδαποί αντιστοιχούσαν στο 47 % του συνολικού πληθυσμού. Υψηλό ποσοστό αλλοδαπών (10 % ή περισσότερο του διαμένοντος πληθυσμού) διαπιστώθηκε επίσης στην Κύπρο, την Εσθονία, τη Λετονία, την Αυστρία, την Ιρλανδία, το Βέλγιο και τη Γερμανία.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

Ποσοστό αλλοδαπών στον μόνιμο πληθυσμό.

(*) Estimate.
 (*) Provisional.
 Source: Eurostat (online data code: migr_pop1cz)

Πηγή: Eurostat (2017)

2.2 Ελλάδα

Η Ελλάδα ήταν κυρίως μια χώρα αποστολής μεταναστών και οι μεταναστευτικές εισροές ήταν περιορισμένες. Μεγάλος πληθυσμός Ελλήνων έφυγε από την χώρα για μία δεύτερη ευκαιρία στην Αμερική, στην Βόρεια Ευρώπη και στην Αυστραλία.

Ενδεικτικά τα χρόνια 1896 – 1921 το 12 % του Ελληνικού πληθυσμού μετανάστευσε στην Αμερική ενώ η μετανάστευση προς την Αυστραλία ξεκίνησε το 1802 και παρουσίασε έξαρση το 1880 και κορυφώθηκε από το 1961 μέχρι το 1966. (Ψαράκη, Χατζηδάκη 2014)

Η αποδημία αυτή διακόπηκε σχεδόν εντελώς στα μέσα προς τέλος της δεκαετίας του 1970, όταν μετά την πετρελαϊκή, οι χώρες της Βόρειας Ευρώπης υιοθέτησαν πιο περιοριστικές πολιτικές μετανάστευσης. (Αννα Τριανταφυλλίδου- Ρουμπινη Γρωπα, 2009,σ.193)

Παρατηρείται από το 1974 και μέχρι την δεκαετία του 1990 μια τάση εισροών στην χώρα από παλιννοστούντες και οικονομικούς μετανάστες που σχετίστηκε τόσο με την αυξανόμενη ευμάρεια της χώρας, όσο και με την πολιτική σταθερότητα και από το γεγονός ότι άνηκε πλέον η Ελλάδα στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Οι γεωπολιτικές μεταβολές του 1989 δηλαδή η κατάρρευση των κομμουνιστικών καθεστώτων μετέτρεψαν γρήγορα την Ελλάδα σε μια χώρα υποδοχής μεταναστών από την Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη, την πρώην Σοβιετική Ένωση και τον Τρίτο κόσμο. (Αννα Τριανταφυλλίδου-Ρουμπίνη Γρωπα, 2009,σ.193)

Παράλληλα οι διαδικασίες κοινωνικής και οικονομικής παγκοσμιοποίησης σε συνδυασμό με την ανάπτυξη των μεταφορών και επικοινωνιών διευκολύνουν την ανάπτυξη μεταναστευτικών ροών από μακρινές χώρες της Ασίας και της Αφρικής προς την Ελλάδα. (Αννα Τριανταφυλλίδου, Θάνος Μαρούκης,2010, σ.47)

Έτσι στα τέλη της δεκαετίας του 80 και κυρίως στις αρχές της δεκαετίας του 90 ο όγκος των μεταναστευτικών ροών αυξήθηκε με ραγδαίους ρυθμούς και μάλλον αναπάντεχους. (Αννα Τριανταφυλλίδου, Θάνος Μαρούκης,2010, σ.58)

Σύμφωνα με την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδας στην απογραφή του 1991 η Ελλάδα είχε 10.260.000 κατοίκους, εκ των οποίων οι 167.000 ήταν αλλοδαποί. Στην συνέχεια η επόμενη απογραφή του 2001 παρατηρούνται ότι ζουν στην Ελλάδα 10.964.020 κάτοικοι εκ των οποίων οι 797.091 είναι αλλοδαποί. Συμπεραίνουμε ότι η δημογραφική ανάπτυξη της Ελλάδας στην συγκεκριμένη δεκαετία οφείλεται στην άφιξη των οικονομικών μεταναστών και των οικογενειών τους. Οι εικόνα των μεταναστών την περίοδο του 2001 είναι 54,5% στους άνδρες και 45,5% για τις γυναίκες. Κυρίως λόγος που μεταναστεύουν στην Ελλάδα είναι η απασχόληση σε ποσοστό 54%. Ακολουθεί ο λόγος της οικογενειακής επανένωσης με 13% και τελευταίος η επιστροφή στη χώρα καταγωγής.

Μια δεύτερη απογραφή του 2001 από το ΕΣΥΕ μας δείχνει σύμφωνα με τα στοιχεία του ότι η μεγαλύτερη μάζα των μεταναστών σε αυτή την περίοδο είναι οι Αλβανοί με ποσοστό 57%. Αξιοσημείωτο είναι ότι οι μισοί από αυτούς δήλωσαν ότι ήρθαν στην Ελλάδα για εύρεση εργασίας ενώ στην συνέχεια ακολουθούν με αρκετή μεγάλη διάφορα από τους Αλβανούς οι Βούλγαροι που και αυτοί με την σειρά τους δήλωσαν την εργασία ως το βασικότερο λόγο της μετανάστευση του στην Ελλάδα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

Κατανομή του μεταναστευτικού πληθυσμού ανά εθνικότητα έτος 2001

Χώρα προέλευσης	Αριθμός	Ποσοστό
Αλβανία	438036	57,49%
Βουλγαρία	35104	4,60%
Γεωργία	22875	3,00%
Ρουμανία	21994	2,88%
ΗΠΑ	18140	2,38%
Ρωσία	17535	2,30%
Κύπρος	17452	2,28%
Ουκρανία	13616	1,78%
Ην. Βασίλειο	13196	1,73%
Πολωνία	12831	1,68%

Γερμανία	11806	1,54%
Πακιστάν	11130	1,46%
Αυστραλία	8767	1,15%
Τουρκία	7881	1,03%
Αίγυπτος	7448	0,97%
Ινδία	7216	0,94%
Φιλιππίνες	6478	0,85%
Ιταλία	5825	0,76%
Μολδαβία	5718	0,75%
Συρία	5552	0,72%
Μπανγκλαντές	4854	0,63%
Άλλες χώρες	68385	8,97%
ΣΥΝΟΛΟ	761813	100,00%

(Τριανταφυλλίδου, 2009)

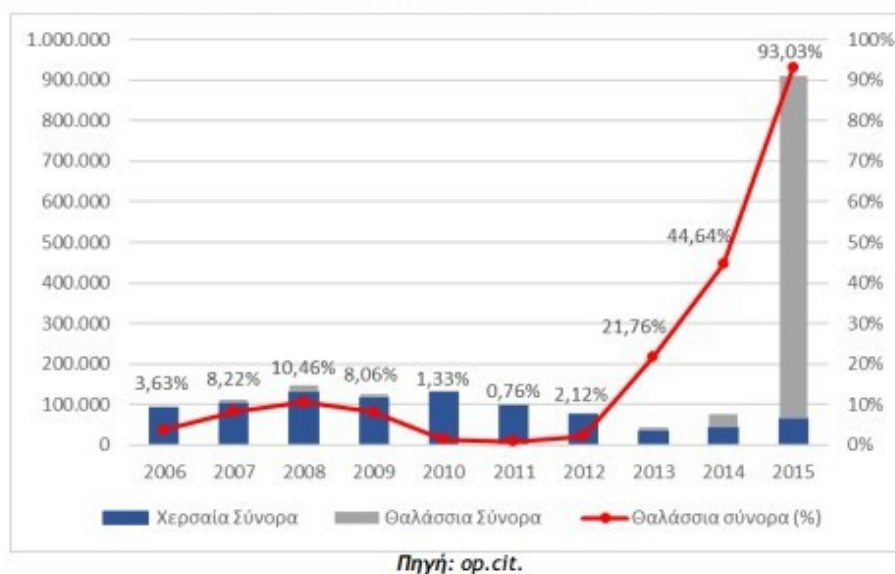
Την τελευταία περίοδο εξαιτίας της έκρυθμης κατάστασης και των συγκρούσεων στην περιοχή της Μέσης Ανατολής δημιουργούν μία νέα τάση μεταναστών στην Ελλάδα.

Η γεωπολιτική θέση της Ελλάδος, της Τουρκίας αλλά και των ευρύτερων χωρών της βαλκανικής, κάνουν σήμερα την περιοχή μας ιδιαίτερα ευάλωτη στη μεγάλη μεταναστευτική ροή που προέρχεται από χώρες της Ασίας και της Αφρικής (Κολοβός 2014.)

Οι περισσότεροι μετανάστες εγκατέλειψαν την χώρα τους έχοντας δικαιολογημένο λόγο δίωξης. Στόχος τους δεν είναι να εγκατασταθούν στην Ελλάδα αλλά να μετακινηθούν όσο το δυνατόν σε σύντομο χρονικό διάστημα σε κάποια από τις "ελκτικές" χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο μεταναστευτικός πληθυσμός εισέρχεται από τα θαλάσσια σύνορα σε αντίθεση με τα προηγούμενα χρόνια κυρίως από την Τουρκία και οφείλεται από την δημιουργία του φράχτη στον Έβρο που πάρθηκε η απόφαση το 2010 με αποτέλεσμα η μόνη δίοδος να είναι από εκεί. Αυτό επιβεβαιώνεται στο Πίνακα 5 βλέποντας ότι το 2015 υπάρχει μια εμφανή ραγδαία αύξηση στους συλληφθέντες παράνομα που εισέρχονται στην χώρα μας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5

Συλληφθέντες παράνομα εισερχόμενοι στην Ελλάδα (χερσαία και θαλάσσια σύνορα)

Το Βήμα(2016)

Ένα σημαντικό σημείο αναφοράς είναι ότι περισσότεροι από 2030 άνθρωποι έχουν χάσει την ζωή τους στην Μεσόγειο μέσα στους πρώτους 6 μήνες του 2017. (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.2017) Για άλλη μια φορά η Ελλάδα δεν ήταν έτοιμη για την υποδοχή τόσο πολλών μεταναστών αφού έγιναν όλα πάρα πολύ γρήγορα. Δημιουργήθηκαν σοβαρά προβλήματα με την εισροή κυρίως στα νησιά του Αιγαίου αλλά και στην υπόλοιπη Ελλάδα. Κυριότερα προβλήματα από τις προσφυγικές ροές παρατηρήθηκαν στα νησιά της Λέσβου, Χίου, Σάμου, Κώ και Λέρου σύμφωνα με το Υπουργείο Ψηφιακής Πολιτικής Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης που αναρτήθηκαν οι εξής πληροφορίες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.

Προσφυγικές ροές 15/5/2017

ΑΝΑΤΟΛΙΚΟ ΑΙΓΑΙΟ	ΑΤΟΜΑ
ΛΕΣΒΟΣ	3982
ΧΙΟΣ	3821
ΣΑΜΟΣ	2041
ΛΕΡΟΣ	836
ΚΩΣ	2454

ΠΗΓΗ: Υπουργείο Ψηφιακής Πολιτικής Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης(2017)

Η Ελλάδα το χρονικό αυτό διάστημα βρισκόταν σε ύφεση και ήταν καταλυτικός παράγοντας για την ακόμα πιο δύσκολη διαχείριση αυτού του φαινομένου. Πολλές χώρες της Ευρώπης συμπεριλαμβανομένου και η γειτονική μας χώρα Π.Γ.Δ.Μ έκλεισαν τα σύνορα τους ώστε να μην εισέλθουν οι μετανάστες στην χώρα τους. Έτσι πρόσφυγες και μετανάστες εγκλωβίστηκαν στην Ελλάδα με αποτέλεσμα το φαινόμενο να παίρνει τεράστιες διαστάσεις στην χώρα μας.

Η απουσία στοιχειώδους μέριμνας από την πλευρά της πολιτείας τους εξωθεί σε περιθωριοποίηση και παράγει κοινωνικές εντάσεις όπως επίσης και φαινόμενα ξενοφοβίας και ρατσισμού. (Κολοβός 2014.)

Τα περιορισμένα περιθώρια για την ένταξή τους στην ελληνική κοινωνία (τόσο νομοθετικά, όσο και πρακτικά), χειροτερεύουν το πρόβλημα και δημιουργούν πρόσφορο έδαφος για δράση «κυκλωμάτων» εκμετάλλευσης, εμπορίας ανθρώπων και εγκληματικότητας. (Κολοβός 2014.)

Η Ευρωπαϊκή Ένωση προσπαθώντας να ελαφρύνει το πρόβλημα συμφώνησε με την Τουρκία την Συμφωνία επανεισδοχής των παράνομων μεταναστών που εισέρχονται στην Ευρώπη. Δυστυχώς όμως η συμφωνία αυτή παρόλο που συμφωνήθηκε δεν πραγματοποιήθηκε διότι η Τουρκία ήταν απρόθυμη.

Μέσα στο 2015 μπήκαν στην Ελλάδα 804.465 μετανάστες σύμφωνα με στοιχεία του Λιμενικού Σώματος που έχει στην διάθεση του το ΑΠΕ-ΜΠΕ (Αθηναϊκό Πρακτορείο Ειδήσεων Μακεδονικό Πρακτορείο Ειδήσεων), οι μετανάστες που έχουν περάσει στην Ελλάδα ή έχουν μετακινηθεί κάποιοι από αυτούς σε χώρες της Ευρώπης από της αρχές του 2015 έως τις 21 Δεκεμβρίου, ανέρχονταν σε 804.465, εκ των οποίων οι μισοί, 457.149, ήταν πρόσφυγες από την Συρία. Συνολικά, 77 εθνικότητες απαρτίζουν το σύνολο των υπολοίπων οικονομικών μεταναστών και για αυτό το λόγο θα αναφερθούμε μόνο στις κυριότερες εξ αυτών. (iefimerida. 2015)

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.

Σημαντικότερες εθνικότητες των μεταναστών που έρχονται στην Ελλάδα

ΕΘΝΙΚΟΤΗΤΕΣ	ΑΤΟΜΑ
ΣΥΡΙΑ	457.149
ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ	194.827
ΜΑΡΟΚΟ	7.229
ΠΑΚΙΣΤΑΝ	21.780
ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ	5.495
ΙΡΑΚ	77.475
ΙΡΑΝ	21.133
ΜΠΑΓΚΛΑΝΤΕΣ	3.375
ΛΙΒΑΝΟ	1.829

Πηγή: Iefimerida (2015)

3.ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

3.1 Στόχος της Ευρωπαϊκής μεταναστευτικής πολιτικής και οι αρμοδιότητές της

Η Ευρωπαϊκή Ένωση αποσκοπá σε μια ολοκληρωμένη μεταναστευτική πολιτική που να βασίζεται στην αλληλεγγύη. Έτσι βασικός στόχος είναι η δημιουργία μιας ισορροπημένης προσέγγισης όσο αφορά το ζήτημα του μεταναστευτικού φαινομένου ώστε να αντιμετωπιστεί η νόμιμη αλλά και να καταπολεμηθεί η παράνομη μετανάστευση. Πιο συγκεκριμένα αποσκοπá στην σωστή διαχείριση των μεταναστευτικών κυμάτων, στην ενίσχυση των μέτρων για την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης και την συνεργασία μεταξύ των κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τις τρίτες χώρες. Επίσης επιδιώκει την ύπαρξη ίσων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των ευρωπαϊών πολιτών με τους νόμιμους μετανάστες.

Μπορούμε να τις διαιρέσουμε σε 4 κατηγορίες

- 1) Νόμιμη μετανάστευση: η ΕΕ μπορεί να καθορίζει τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής των υπηκόων τρίτων χωρών που εισέρχονται και διαμένουν νόμιμα στο έδαφος ενός κράτους μέλους. Τα κράτη μέλη διατηρούν το δικαίωμα να καθορίζουν τον επιτρεπόμενο αριθμό υπηκόων τρίτων χωρών που εισέρχονται στο έδαφός τους για αναζήτηση εργασίας.
- 2) Ένταξη: η ΕΕ μπορεί να παρέχει κίνητρα και υποστήριξη για μέτρα τα οποία λαμβάνονται από τα κράτη μέλη για να προωθηθεί η ένταξη των υπηκόων από τρίτες χώρες που διαμένουν νόμιμα. Ωστόσο, στη νομοθεσία της ΕΕ δεν υφίστανται διατάξεις για την εναρμόνιση των εθνικών νόμων και κανονισμών.
- 3) Καταπολέμηση της παράτυπης μετανάστευσης: η Ένωση απαιτείται να λαμβάνει μέτρα πρόληψης και περιστολής της παράτυπης μετανάστευσης, κυρίως μέσω μιας αποτελεσματικής πολιτικής επιστροφής, η οποία θα σέβεται πλήρως τα θεμελιώδη δικαιώματα.
- 4) Συμφωνίες επανεισδοχής : η Ένωση έχει την αρμοδιότητα σύναψης συμφωνιών με τρίτες χώρες για την επανεισδοχή στις χώρες καταγωγής τους ή προέλευσης των υπηκόων τρίτων χωρών οι οποίοι δεν πληρούν ή δεν πληρούν πλέον τις προϋποθέσεις εισόδου, παρουσίας ή διαμονής σε ένα από τα κράτη μέλη. (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο)

3.2 Συνθήκες μεταναστευτικής πολιτικής

3.2.01 Η Συνθήκη Σένγκεν

Το πρώτο βήμα για την δημιουργία του χώρου Σενγκεν έγινε από πέντε κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης όταν αποφάσισαν να καταργήσουν τους ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα τους. Ήταν η Συνθήκη Σενγκεν (γνωστή και ως Συμφωνία Σένγκεν) και υπεγράφη το 1985 από τις χώρες του Βελγίου, Γερμανίας, Γαλλίας, Λουξεμβούργου και Ολλανδίας

Οι χώρες που υπόγραψαν τη συμφωνία κατήργησαν τα εσωτερικά σύνορα, αντικαθιστώντας τα με ενιαία εξωτερικά σύνορα. Εντός του χώρου αυτού εφαρμόζονται κοινοί κανόνες και διαδικασίες όσον αφορά τις θεωρήσεις για διαμονές σύντομης διάρκειας, τις αιτήσεις ασύλου και τους ελέγχους

στα σύνορα.

Ο χώρος Σένγκεν αποτέλεσε έδαφος όπου εξασφαλιζόταν η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων αλλά και εμπορευμάτων, υπηρεσιών και κεφαλαίων. Ταυτόχρονα, για τη διασφάλιση της ασφάλειας εντός του χώρου Σένγκεν, ενισχύθηκαν η συνεργασία και ο συντονισμός μεταξύ των αστυνομικών υπηρεσιών και των δικαστικών αρχών.

Στην συνέχεια πολλές χώρες υπέγραψαν στον χώρο Σένγκεν και σήμερα αποτελείται από 26 ευρωπαϊκές χώρες (22 από τις οποίες είναι κράτη μέλη της ΕΕ): Βέλγιο, Τσεχική Δημοκρατία, Δανία, Γερμανία, Εσθονία, Ελλάδα, Ισπανία, Γαλλία, Ιταλία, Λετονία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Ουγγαρία, Μάλτα, Κάτω Χώρες, Αυστρία, Πολωνία, Πορτογαλία, Σλοβακία, Σλοβενία, Φινλανδία και Σουηδία, μαζί με την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία και την Ελβετία.

Η Συνθήκη μπήκε σε ουσιαστική εφαρμογή το 1995, δημιουργώντας τη Ζώνη Σένγκεν και ενσωματώθηκε στο δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) με τη συνθήκη του Άμστερνταμ, το 1997. Ωστόσο, δεν είναι όλες οι χώρες που συμμετέχουν στη συνεργασία Σένγκεν μέλη του χώρου Σένγκεν, είτε γιατί δεν επιθυμούν την κατάργηση των ελέγχων στα σύνορα με τις υπόλοιπες χώρες του χώρου αυτού είτε γιατί δεν πληρούν ακόμα τους απαιτούμενους όρους για την εφαρμογή του κεκτημένου του Σένγκεν. Η Βουλγαρία, η Κροατία, η Κύπρος, η Ιρλανδία, η Ρουμανία και το Ηνωμένο Βασίλειο είναι τα κράτη μέλη της ΕΕ που δεν ανήκουν, ή δεν ανήκουν ακόμη, στον χώρο Σένγκεν. (Lawspot, 2016)

3.2.02 Η Συνθήκη του Μάαστριχτ

Η συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση υπογράφηκε στο Μάαστριχτ στις 7 Φεβρουαρίου 1992 και τέθηκε σε ισχύ την 1η Νοεμβρίου 1993. Δημιούργησε μια Ευρωπαϊκή Ένωση που βασιζόταν σε τρεις πυλώνες: Τις Ευρωπαϊκές Κοινότητες, την Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ) και τη συνεργασία στους τομείς της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων (ΔΕΥ). Δυστυχώς παρόλο που ανακηρύχθηκαν τα ζητήματα του ασύλου και της μετανάστευσης ως «κοινού ενδιαφέροντος» υποβιβάστηκαν από τα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα οποία είχαν το δικαίωμα της άρνησης προωθώντας τις εθνικές τους πολιτικές με αποτέλεσμα να μην αντιμετωπιστούν με τις ανάλογες πράξεις και την σημαντικότητα που τους αναλογούν.

3.2.03 Η Συνθήκη του Άμστερνταμ

Υπογράφηκε στο Άμστερνταμ στις 2 Οκτωβρίου 1997 και τέθηκε σε ισχύ την 1η Μαΐου 1999. Τα ζητήματα του ασύλου, της διάβασης των συνόρων και της μετανάστευσης μεταφέρθηκαν από τον τρίτο στον πρώτο πυλώνα και έγιναν κεντρικής σημασίας πολιτικά θέματα για την Ε.Ε. Η Συνθήκη του Άμστερνταμ επέβαλε ένα πενταετές χρονοδιάγραμμα με προθεσμία την 1η Μαΐου 2004 για την υιοθέτηση συγκεκριμένων μέτρων, με στόχο την δημιουργία ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης. (Αφουξενίδης, Βαρουξή, Ηλιου, Κακεπακη, Κουντουρη, Κουρτελής, Λιναρδής, Σαρρης, Τσακηριδη 2012) όπως επίσης εγκαινίασε δράσεις αναφορικά με τις πολιτικές στα πεδία ελέγχου, υποδοχής και ενσωμάτωσης των μεταναστών.

Χώρος Ελευθερίας: ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων, προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και κατάργηση των διακρίσεων κάθε μορφής.

Χώρος Ασφάλειας: καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος, κυρίως μέσω αστυνομικής και τελωνειακής συνεργασίας.

Χώρος Δικαιοσύνης: βελτίωση της συνεργασίας ανάμεσα στις εθνικές δικαστικές αρχές και καλύτερη πρόσβαση στη δικαιοσύνη από τους πολίτες της ΕΕ.

3.3 Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων

Ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ προκηρύχθηκε επίσημα κατά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Νίκαιας, στις 7 Δεκεμβρίου 2000. Καθορίζει, μέσω των 54 άρθρων του που συγκεντρώνονται σε επτά κεφάλαια τα θεμελιώδη δικαιώματα όσον αφορά: την αξιοπρέπεια, την ελευθερία, την ισότητα, την αλληλεγγύη, την ιδιότητα του πολίτη και τη δικαιοσύνη. (ESPA, 2009)

Στον χάρτη αυτόν μπορούμε να παρατηρήσουμε μερικά δικαιώματα σχετικά με τους μετανάστες όπως το άρθρο 5 στο πρώτο κεφάλαιο που καταγράφεται η απαγόρευση της δουλείας και της αναγκαστικής εργασίας. Πιο συγκεκριμένα αναφέρεται

1. Κανείς δεν μπορεί να κρατηθεί σε δουλεία ούτε σε ειλωτεία.
2. Κανείς δεν μπορεί να υποβληθεί σε αναγκαστική και υποχρεωτική εργασία.
3. Απαγορεύεται η εμπορία των ανθρωπινων όντων."

(Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 2000)

Στην συνέχεια στο δεύτερο κεφάλαιο παρατηρούμε και άλλα άρθρα όπως το άρθρο 10 που αναφέρεται στην ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας. Το άρθρο 18 δικαίωμα ασύλου αλλά και στο τρίτο κεφάλαιο στο άρθρο 21 που καταγράφεται η απαγόρευση διακρίσεων. Πιο συγκεκριμένα παραθέτεται.

Άρθρο 10

1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας. Το δικαίωμα αυτό συνεπάγεται την ελευθερία μεταβολής θρησκευματος και πεποιθήσεων, καθώς και την ελευθερία εκδήλωσης του θρησκευματος ή των πεποιθήσεών του ατομικά ή συλλογικά, δημόσια ή κατ' ιδίαν, με τη λατρεία, την εκπαίδευση, την άσκηση των θρησκευτικών καθηκόντων και τις τελετές.
2. Το δικαίωμα αντίρρησης συνειδήσεως αναγνωρίζεται σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες που διέπουν την άσκησή του.

(Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 2000)

Άρθρο 18

Το δικαίωμα ασύλου διασφαλίζεται τηρουμένων των κανόνων της σύμβασης της Γενεύης του 28ης Ιουλίου 1951 και του πρωτοκόλλου της 31ης Ιανουαρίου 1967 σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων και σύμφωνα με την συνθήκη για την Ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας

(Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 2000)

Άρθρο 21

1. Απαγορεύεται κάθε διάκριση ιδίως λόγω φύλου, φυλής, χρώματος εθνοτικής καταγωγής η κοινοτικής προέλευσης, γενετικών χαρακτηριστικών, γλώσσας, θρησκείας και πεποιθήσεων, πολιτικών φρονημάτων ή κάθε άλλης γνώμης, ιδιότητας μέλους εθνικής μειονότητας, περιουσίας, γέννησης, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού.

2. Απαγορεύεται κάθε διάκριση λόγω ιθαγένειας, εντός του πεδίου εφαρμογής της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής κοινότητας και της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και με επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων των εν λόγω συνθηκών."

(Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 2000)

3.4 Το Πρόγραμμα της Χάγης

Υιοθετήθηκε το Πρόγραμμα της Χάγης για την ενίσχυση του χώρου Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Το πολυετές πρόγραμμα της Χάγης, που εγκρίθηκε κατά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 4ης και 5ης Νοεμβρίου 2004, περιλαμβάνει 10 προτεραιότητες της Ένωσης. Οι προτεραιότητες αυτές είναι

- 1) Ενίσχυση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και της ιθαγένειας.
- 2) Καταπολέμηση της τρομοκρατίας.
- 3) Καθορισμός μιας ισόρροπης αντιμετώπισης της μετανάστευσης.
- 4) Διαμόρφωση ολοκληρωμένης διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων της Ένωσης.
- 5) Θέσπιση κοινής διαδικασίας σε θέματα ασύλου.
- 6) Μεγιστοποίηση των θετικών συνεπειών της μετανάστευσης.
- 7) Επίτευξη ικανοποιητικής ισορροπίας μεταξύ της προστασίας του ιδιωτικού βίου και της ασφάλειας κατά την διαβίβαση πληροφοριών.
- 8) Διαμόρφωση στρατηγικής αντίληψης σχετικά με το οργανωμένο έγκλημα.
- 9) Εγγύηση πραγματικού ευρωπαϊκού χώρου δικαιοσύνης.
- 10) Κατανομή των αρμοδιοτήτων και μέριμνα για την αλληλεγγύη. (EUR-LEX, 2009)

Στο πρόγραμμα της Χάγης επίσης διατυπώθηκε μια πολύ σημαντική πρόταση πως η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα πρέπει να στοχεύει στην παροχή συνδρομής στις τρίτες χώρες στην προσπάθειά τους να βελτιώσουν την ικανότητά τους για την προστασία των προσφύγων.

3.5 Το Άσυλο και Κοινό Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασύλου (ΚΕΣΑ)

Το άσυλο είναι η διεθνής προστασία που δίνεται από ένα κράτος σε άτομα που φεύγουν από τη

χώρα τους και δεν μπορούν να γυρίσουν, επειδή φοβούνται βάσιμα ότι θα υποστούν δίωξη λόγω φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, συμμετοχής σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα, πολιτικών πεποιθήσεων.

Το πρώτο βασικό νομοθετικό κείμενο σχετικά με την παροχή ασύλου ήταν η Σύμβαση της Γενεύης στις 28 Ιουλίου 1951 για το καθεστώς των προσφύγων. Στην συνέχεια υπογράφηκε στις 12/6/1990 η Σύμβαση του Δουβλίνου που αποσκοπούσε να μεν στην αναγνώριση των κρατών για την σημασία του δικαιώματος του ασύλου αλλά και στην μείωση της μετακίνησης των αιτούντων άσυλο. Στις 15 και 16 Οκτωβρίου 1999 αποφασίστηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Τάμπερε να εργαστεί και να δημιουργήσει ένα Κοινό Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασύλου.

Σκοπός της πολιτικής ασύλου της ΕΕ είναι να εναρμονίσει τις διαδικασίες ασύλου στα κράτη μέλη μέσω της θέσπισης κοινών ρυθμίσεων για το άσυλο, προκειμένου να παρέχεται το κατάλληλο καθεστώς σε κάθε υπήκοο τρίτης χώρας που έχει ανάγκη διεθνούς προστασίας και να εξασφαλίζεται η τήρηση της αρχής της μη επαναπροώθησης. (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο)

Η θέσπιση ενός συστήματος ασύλου «δίκαιου και αποτελεσματικού» αποτελεί αναπόσπαστο μέρος μιας σύγχρονης και ολοκληρωμένης πολιτικής της διαχείρισης των μεταναστευτικών ροών. Έτσι η Ευρωπαϊκή Ένωση εργάστηκε να δημιουργήσει ένα Κοινό Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασύλου (ΚΕΣΑ) και να βελτιώσει το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο. Θεσπίστηκαν διάφορα νομοθετικά μέτρα για εναρμόνιση των ελάχιστων κοινών κριτηρίων για το άσυλο. Ένα από αυτά είναι η ενίσχυση της οικονομικής αλληλεγγύης με τη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσφύγων που έδρασε για τη χρονική περίοδο 2008-13. Ποιο συγκεκριμένα το 2001 η Οδηγία για την Προσωρινή Προστασία, επέτρεπε μια κοινή ευρωπαϊκή αντιμετώπιση σε περιπτώσεις μαζικής εισροής εκτοπισθέντων οι οποίοι δεν ήταν σε θέση να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής τους. Παράλληλα, η Οδηγία για την Οικογενειακή Επανένωση επεκτάθηκε στα άτομα με προσφυγικό καθεστώς. (Υπηρεσία Ασύλου 2017)

Η Πράσινη Βίβλος της 6ης Ιουνίου 2007 αποτέλεσε τη βάση για μια ευρεία δημόσια διαβούλευση σχετικά με όλα τα απαιτούμενα μέτρα για τη θέσπιση ενός κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου

Έτσι λοιπόν πρότεινε τα εξής :

Την αύξηση των δυνατοτήτων υποβολής αίτησης ασύλου. Υπό την προοπτική αυτή πρότεινε τη βελτίωση των μέτρων νομικής προστασίας κατά την υποβολή της αίτησης στα σύνορα.

Τη μεγαλύτερη εναρμόνιση ορισμένων εθνικών κανόνων που αφορούν τους τομείς που δεν καλύπτονται ή καλύπτονται ελάχιστα από τις διατάξεις του πρώτου σταδίου, ιδιαίτερα την ποιότητα της διαδικασίας λήψης αποφάσεων, την αξιολόγηση των υποβαλλόμενων δικαιολογητικών από μέρους των αιτούντων άσυλο και των διαδικασιών της προσφυγής

Την επαναξιολόγηση του περιεχομένου ορισμένων διαδικασιών μηχανισμών που έχουν εκπονηθεί κατά το πρώτο στάδιο της εναρμόνισης, όπως οι έννοιες της βεβαίας χώρας προέλευσης, βεβαίας τρίτης χώρας και βεβαίας τρίτης ευρωπαϊκής χώρας. (Τσανούσα Ελευθερία 2006)

Νέοι κανόνες της ΕΕ έχουν πλέον συμφωνηθεί, θέτοντας κοινά υψηλά κριτήρια και ισχυρότερη συνεργασία ούτως ώστε να εξασφαλιστεί ότι οι αιτούντες άσυλο αντιμετωπίζονται ισότιμα σε ένα ανοικτό και δίκαιο σύστημα

Μερικοί κανόνες από αυτούς είναι.

Η αναθεωρημένη Οδηγία για της Διαδικασίες. Αποσκοπά στην πιο δίκαιη, πιο ποιοτική και πιο γρήγορη λήψη αποφάσεων ασύλου. Αιτούντες άσυλο με ειδικές ανάγκες θα έχουν την απαραίτητη στήριξη ειδικά τα ασυνόδευτα ανήλικα και θύματα βασανιστηρίων.

Η αναθεωρημένη Οδηγία για την Υποδοχή. Η οδηγία έχει να κάνει με την εξασφάλιση ότι υπάρχουν υλικές συνθήκες υποδοχής στους αιτούντες άσυλο σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπως η παροχή στέγης και ότι τα δικαιώματά τους είναι αναγνωρισμένα και σεβαστά από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η αναθεωρημένη Οδηγία για την Αναγνώριση. Πληροφορεί τους λόγους για τους οποίους θα προστατευτεί το άτομο με την ασυλία.

Ο αναθεωρημένος Κανονισμός του Δουβλίνου. Στόχος του είναι να προστατεύει τα άτομα που κάνουν αίτηση ασύλου κατά την διάρκεια της απόφασης και διαδικασίας του κράτους για το αν θα χορηγηθεί ή όχι.

Ο αναθεωρημένος Κανονισμός EURODAC. Σκοπός του συστήματος της EURODAC είναι η συλλογή και αντιπαραβολή δακτυλικών αποτυπωμάτων των αιτούντων άσυλο. Επιτρέπει την πρόσβαση των υπηρεσιών στην βάση δεδομένων της ΕΕ ώστε να αποτρέψει, να εντοπίσει ή να ερευνήσει σοβαρά εγκλήματα όπως δολοφονίες και τρομοκρατία.

3.6 Ο ορισμός του συστήματος του Δουβλίνου και τα προβλήματα που είχαν δημιουργηθεί και οδήγησαν στη θέσπιση του.

3.6.01 Ορισμός του συστήματος του Δουβλίνου

Το σύστημα του Δουβλίνου είναι ο ρυθμιστής της παροχής διεθνούς προστασίας, το οποίο είναι ένα σύστημα ενωσιακών κειμένων με βασικό νομοθέτημα το Κανονισμό του Δουβλίνου II και Δουβλίνου III όπως επίσης και το κανονισμό Eurodac, για το καθορισμό του κράτους μέλους στο οποίο εισήλθε για πρώτη φορά ο αιτών άσυλο. Τέλος συγκαλείται και ο κανονισμός 2007/2004 περί της δημιουργίας της Frontex.

3.6.02 Τα προβλήματα που είχαν δημιουργηθεί και οδήγησαν στη θέσπιση του

Κύριο μέλημα για την θέσπιση του συστήματος του Δουβλίνου ήταν να μειώσουν τις κοινότητες των προσφύγων κυρίως στα Βόρεια κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το πρόβλημα που ονομαζόταν ως asylum shopping ήταν ότι κοινότητες προσφύγων και μεταναστών που επιλέγανε τις χώρες που θα κάνουν αίτηση για άσυλο. Οι αιτούντες άσυλο αναζητούσαν το κράτος με το ευνοϊκότερο σύστημα, είτε επειδή πιστεύουν ότι έχουν περισσότερες πιθανότητες να γίνει δεκτή η αίτηση τους, είτε λόγω των κοινωνικών παροχών, είτε λόγω μεγαλύτερων αποδοχών. Έτσι δημιουργήθηκε ασφυκτική πίεση των χωρών των οποίων οι αιτούντες άσυλο επιλέγανε, οι οποίες κατά βάση ήταν οι Βόρειες χώρες όπως η Αγγλία, Γερμανία, Ολλανδία και Γαλλία.

Επίσης άλλο σημαντικό πρόβλημα ήταν οι refugees in orbit (πρόσφυγες σε τροχιά). Το φαινόμενο

αυτό έχει να κάνει με την ταυτόχρονη ή διαδοχική αίτηση παροχής ασύλου σε περισσότερα κράτη μέλη από τον πρόσφυγα προκειμένου να αυξήσουν τις πιθανότητες να γίνει δεκτή η αίτηση τους αλλά και για να παρατείνουν τη διαμονή τους εντός της Ένωσης. (Αντωνίου Α., Παπαιωάννου Α 2016)

3.7 Δουβλίνο II και Δουβλίνο III και τα προβλήματα που δημιουργήθηκαν.

3.7.01 Δουβλίνο II και Δουβλίνο III

Ο κανονισμός του Δουβλίνου II όπως αλλιώς ονομάζεται και 343/2003 αντικατάστησε την Σύμβαση του Δουβλίνου και ο απώτερος σκοπός του ήταν ο προσδιορισμός ενός κράτους για την εξέταση μιας αίτησης παροχής ασύλου από υπήκοο τρίτης χώρας αλλά και η θέσπιση ελάχιστων απαιτήσεων για την αναγνώριση του καθεστώτος του πρόσφυγα. Τον ίδιο σκοπό υιοθέτησε και ο Κανονισμός του Δουβλίνου III που δημιουργήθηκε μετά από 10 χρόνια επιχειρώντας να επιλύσει ορισμένα βασικά προβλήματα και παθογένειες του συστήματος Δουβλίνο II.

3.7.02 Τα προβλήματα που δημιουργήθηκαν από το Δουβλίνο II και Δουβλίνο III

Η απόφαση ότι το κράτος που είναι υπεύθυνο για την εξέταση της χορήγησης του ασύλου σε ένα πρόσφυγα θα είναι το πρώτο κράτος το οποίο θα εισέλθει ο αιτών άσυλο στην Ευρωπαϊκή Ένωση, φέρει σαν αποτέλεσμα να επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό τις χώρες της Νότιας Ευρώπης. Οι πρώτες χώρες οι οποίες υποδέχονται τα ρεύματα των μεταναστών (και κατεπέκταση οι αιτούντες άσυλο) της Ευρώπης είναι κυρίως η Μάλτα, Ιταλία, Ελλάδα, Ισπανία και Κύπρος και αντιμετώπισαν μεγάλες πιέσεις στις οποίες δεν κατάφεραν να ανταποκριθούν πάντα με επιτυχία. Ένα παράδειγμα για να γίνει πιο κατανοητό είναι: Αν ένας πρόσφυγας από την Συρία κάνει μία διαδρομή στην Ευρώπη για να καταλήξει στην χώρα την οποία επιθυμεί να μείνει π.χ. Γερμανία ενώ η πρώτη χώρα που τον υποδέχτηκε στην Ευρώπη είναι η Ελλάδα, ανεξαρτήτως αν έφτασε στο τελικό του προορισμό (στο παράδειγμα μας ήταν η Γερμανία) υπεύθυνο κράτος για την εξέταση του ασύλου που επιθυμούσε να πάρει ο Σύριος είναι η Ελλάδα.

Για αυτό το λόγο αποτελεί πάγιο αίτημα των χωρών της περιφέρειας η τροποποίηση της απόφασης αυτής και η πρόβλεψη ενός συστήματος δικαιότερης κατανομής των ευθυνών και των πιέσεων μεταξύ των κρατών μελών. Παρόλο που, σύμφωνα με τη διάταξη αυτή η πολιτική περί ασύλου και η εφαρμογή της διέπεται από την αρχή της αλληλεγγύης και της δίκαιης κατανομής ευθυνών (burden sharing), εντούτοις η αλληλεγγύη αυτή εμφανίζεται ως επί το πλείστον με τη μορφή της οικονομικής βοήθειας και όχι με τη μορφή της κατανομής των αιτούντων άσυλο σε όλα τα κράτη μέλη εκτός εκείνων που μέχρι τώρα δέχονται τη μεγαλύτερη πίεση σε μεικτές μεταναστευτικές ροές. Με σχετική πρόταση νέου κανονισμού που προτάθηκε διαδικασία αναστολής των μεταφορών αιτούντων άσυλο σε κράτος μέλος το οποίο αντιμετωπίζει ιδιαίτερα επείγουσα κατάσταση, επιβαρύνοντας στο έπακρο τις ικανότητες υποδοχής, το σύστημα ή την υποδομή ασύλου του δεν έγινε δεκτή από τα βόρεια κράτη. (Αντωνίου Α., Παπαιωάννου Α 2016)

Δεύτερο πρόβλημα παρουσιάζεται στην παραβίαση των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Το Σύστημα του Δουβλίνου βασίζεται στην αρχή της ασφαλούς χώρας, με βάση την οποία: «τα κράτη μέλη, εκ των οποίων όλα σέβονται την αρχή της μη επαναπροώθησης, θεωρούνται ως ασφαλείς χώρες για τους υπηκόους τρίτων χωρών» και στην αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των κρατών μελών ότι θα

εφαρμόζουν την εθνική, ενωσιακή και διεθνή νομοθεσία για το άσυλο κι άρα θα σέβονται και θα προστατεύουν τα θεμελιώδη δικαιώματα. Ωστόσο, στο πλαίσιο του Συστήματος του Δουβλίνου το τεκμήριο αυτό ήταν αμάχητο, με την έννοια ότι από την στιγμή που ένα κράτος μέλος εφαρμόζε τον Κανονισμό και εντόπιζε, με βάση τα κριτήρια αυτού, το υπεύθυνο κράτος μέλος, τότε απαλλασσόταν από την ευθύνη του για το τι συμβαίνει στο κράτος υποδοχής. (Αντωνίου Α., Παπαιωάννου Α 2016)

Παρατηρούμε λοιπόν ότι δημιουργήθηκε μια σύγκρουση μεταξύ των Νότιων και Βόρειων κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με την κατανομή των ευθυνών και των πιέσεων όσο αναφορά την εξέταση της χορήγησης του ασύλου

3.8 Στατιστικά στοιχεία για τις αιτήσεις ασύλου στην Ευρώπη

Σύμφωνα με το πίνακα και τα στοιχεία που έχουν αναρτηθεί από την εφημερίδα Eurostatnewsrelease παρατηρούμε αύξηση στην αίτηση των προσφύγων για πολιτικό άσυλο τα τελευταία χρόνια στην Ευρώπη. Όπως καταγράφεται στο πίνακα 8 το 2014 έχουμε 562.680 αιτήσεις ασύλου, όμως στο επόμενο έτος ο αριθμός αυτός διπλασιάζεται.

Το 2015 οι αιτήσεις του ασύλου κυμαίνονται στις 1.257.030 στο χώρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο αριθμός αυτός υπερδιπλασιάστηκε από το προηγούμενο έτος. Ο μεγαλύτερος αριθμός αίτησης ασύλου καταγράφηκε στην Γερμανία 441.800(με ποσοστό 35% όλων των αιτήσεων της Ευρώπης), ακολουθεί το κράτος της Ουγγαρίας με 174.400 (14%), η Σουηδία 156.100 (12%), η Αυστρία 85.500 (7%), η Ιταλία 83.200 (7%) και η Γαλλία 70.600 (6%).

Οι αιτούντες άσυλο στο συγκεκριμένο έτος ήταν κυρίως Σύριοι, Αφγανοί και Ιρακινοί. Σχεδόν το 1/3 όλων των αιτών άσυλο ήταν Σύριοι με ποσοστό 29% και οι μισοί από αυτούς καταγράφηκαν στην Γερμανία. Ο αριθμός των Σύριων αιτούντων ήταν 362.800.

Ακολούθησε το Αφγανιστάν με 14% και 178.200 αιτήσεις. Σχεδόν οι μισές αιτήσεις καταγράφηκαν στην Ουγγαρία (45.600) και στην Σουηδία (41.200)

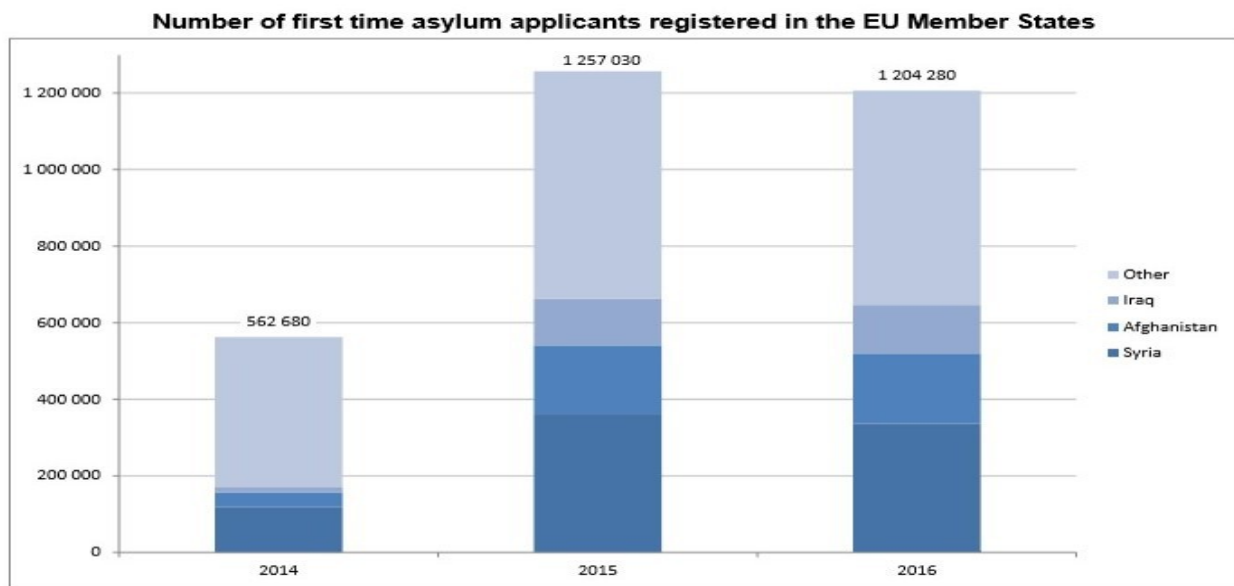
Τέλος η τρίτη χώρα με 10% και 121.500 αιτήσεις ήταν το Ιράκ που 6 στους 10 παρατηρήθηκαν στις χώρες της Γερμανίας (29.800) Φιλανδίας (20.400) και Σουηδίας (20.200)

Το 2016 οι αιτήσεις ασύλου συνεχίζουν να κυμαίνονται σε υψηλά επίπεδα στις 1.204.280. Αυτή τη φορά παρατηρούμε ότι ο αριθμός των αιτήσεων στην Γερμανία αυξήθηκε στις 722.300 με ποσοστό 60% όλων των αιτήσεων που πραγματοποιήθηκαν στην Ευρώπη. Ακολουθεί η Ιταλία με 121.200 (10%), Γαλλία με 76.000 (6%), Ελλάδα με 49.900 (3%), Αυστρία με 39.900 (3%) και το Ηνωμένο Βασίλειο με 38.300 (3%).

Οι Σύριοι πρόσφυγες συνεχίζουν να είναι πρώτοι στις αιτήσεις ασύλου με 334.800 (28%) και σχεδόν το 80% να καταγράφεται στην Γερμανία (266.250). Ακολουθάνε οι Αφγανοί με 183.000 (15%) που επίσης μεγάλο ποσοστό 70% ζήτησε άσυλο και καταγράφηκε στην χώρα της Γερμανίας (127.000). Με 127.000 είναι Ιρακινοί (11%), που 3/4 καταγράφηκαν στην Γερμανία (96.100).

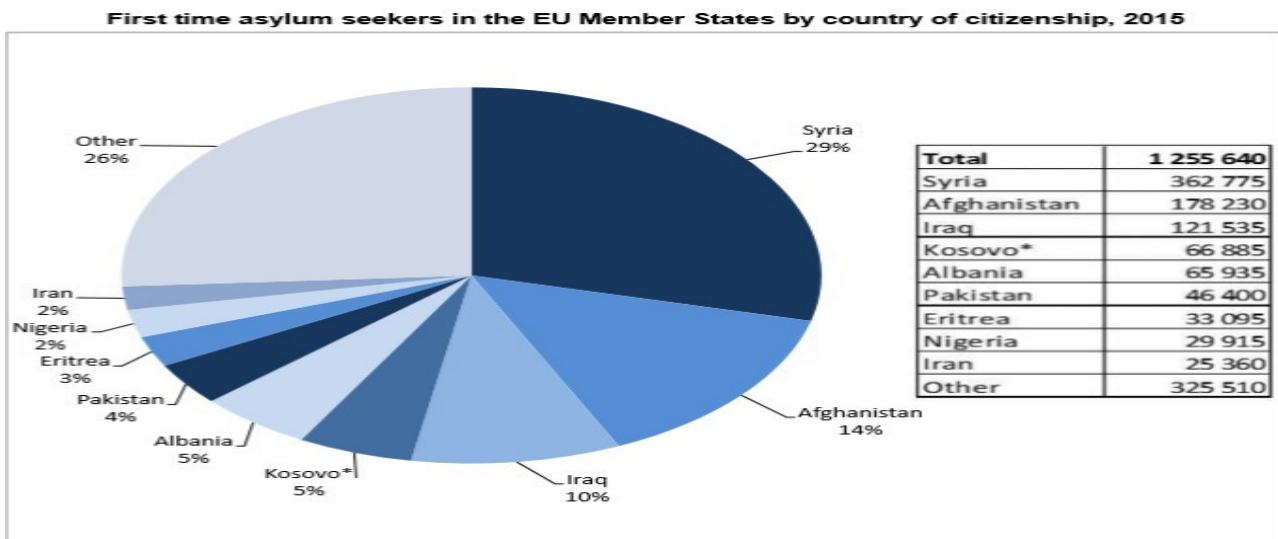
ΠΙΝΑΚΑΣ 8. Αριθμός των καταγεγραμμένων αιτήσεων ασύλου στην Ευρώπη την περίοδο 2014,2015,2016

Πηγή: Eurostatnewsrelease(2017)

ΠΙΝΑΚΑΣ 9

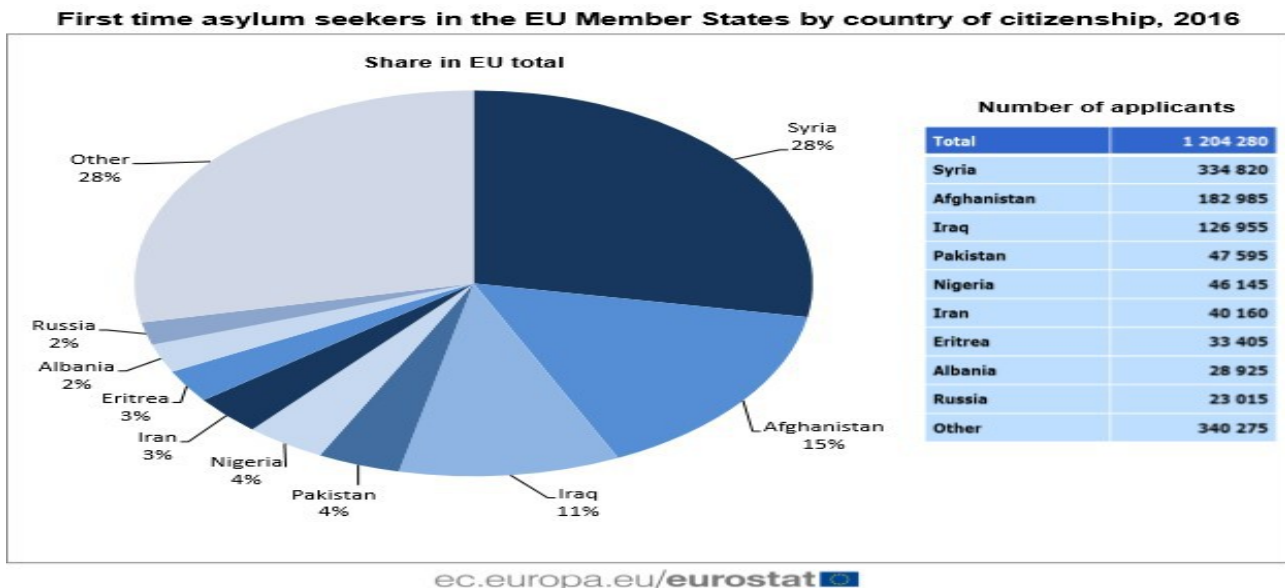
Καταγωγή των αιτούντων ασύλου και ποσοστό ως προς το σύνολο στο έτος 2015

Πηγή: Eurostatnewsrelease(2016)

ΠΙΝΑΚΑΣ 10

Καταγωγή των αιτούντων ασύλου και ποσοστό ως προς το σύνολο στο έτος 2016

Πηγή: Eurostat news release (2017)

3.9 Μέτρα για την καταπολέμηση των παράνομων μεταναστών

Ο περιορισμός της μετανάστευσης και η εξάλειψή της αποτελεί κύριο μέλημα της Ευρωπαϊκής μεταναστευτικής πολιτικής. Η ΕΕ αντιμετωπίζει και την παράνομη μετανάστευση μέσα από πολιτικές επιστροφής μεταναστών, κατά τις οποίες ο σεβασμός των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι το πρωταρχικό κριτήριο. Οι εθνικές μεταναστευτικές πολιτικές δεν είναι εναρμονισμένες, δηλαδή δεν υπάρχει μια ενιαία ευρωπαϊκή μεταναστευτική πολιτική, ωστόσο η ΕΕ μπορεί να διαδραματίσει υποστηρικτική προς τα κράτη μέλη ρόλο, ειδικά σε οικονομικό επίπεδο. (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο).

Έτσι στο τομέα της παράνομης μετανάστευσης προβλέπει ποινικές κυρώσεις για τα άτομα που μεταφέρουν παράνομα μετανάστες στο έδαφος των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επίσης επιβάλλει μέτρα και κυρώσεις κατά των εργοδοτών που απασχολούν παράνομα διαμένοντες υπήκοους τρίτων χωρών με την Οδηγία 2009/52. Σημαντική είναι και η Οδηγία 2008/115 σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες για την επιστροφή μεταναστών οι οποίες περιλαμβάνουν την σύνοψη συμφωνιών επαναπροώθησης (Παπαγιάννης, Δ. 2011, σ. 524). Δημιουργήθηκαν προγράμματα εκούσιας ή ακούσιας επιστροφής που πραγματοποιούνται με συγκεκριμένη διαδικασία και χρηματοδοτούνται από το Ταμείο επαναπροώθησης. Το πρώτο βήμα που πραγματοποιείται που είναι το πιο σημαντικό αλλά ταυτόχρονα το πιο δύσκολο είναι η ταυτοποίηση του μετανάστη. Πολλές φορές δεν επιβεβαιώνεται η προέλευση του μετανάστη και ο λόγος είναι ότι είτε ταξιδεύει χωρίς έγγραφα είτε τα αποκρύπτει για να αποφύγει την διαδικασία. Στην συνέχεια αφού βρεθεί ο τόπος καταγωγής θα πρέπει το προξενείο της χώρας που κατάγεται να τον αναγνωρίσει ως πολίτη της χώρας. Τέλος θα εκδοθεί το ταξιδιωτικό έγγραφο στον μετανάστη που μέσα από αυτό θα μπορεί να επιστρέψει πίσω στην χώρα καταγωγής του. Το ταξιδιωτικό έγγραφο μπορεί να εκδοθεί είτε από την χώρα καταγωγής του μετανάστη είτε από την χώρα υποδοχής.

Γίνεται ευθύς κατανοητό πως υπήρξε επιτακτική η ανάγκη να συμπεριληφθεί το ζήτημα της λαθρομετανάστευσης στην Εξωτερική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τις τρίτες χώρες.

Επομένως, με τις διαπραγματεύσεις αυτές και με την παραδοχή πως η σταδιακή εξάλειψη των αιτιών που προκαλούν το φαινόμενο στη Σεββίλη το 2002, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συμπεριέλαβε στην ανζέντα της μεταναστευτικής πολιτικής της Ένωσης τη συνεννόηση με τις τρίτες χώρες, η οποία στηρίζεται σε 4 βασικές αρχές:

1. Η Ένωση οφείλει να σέβεται και να μην επιβάλει κυρώσεις στις χώρες που δεν επιθυμούν να συνεργαστούν, αλλά να γίνεται προσπάθεια για μια διαφορετικού τύπου συνεννόηση.
2. Για την εξάλειψη του φαινομένου επιδιώκεται η στόχευση στην καταστολή των αιτιών που το προκαλούν με κορυφή τον περιορισμό της φτώχειας, την αποφυγή των συγκρούσεων και την οργάνωση των θεσμικών αρχών.
3. Σύνδεση των επικουρικών προγραμμάτων της Ένωσης προς τις τρίτες χώρες με το μεταναστευτικό φαινόμενο.
4. Ενίσχυση των δαπανών για τα θέματα της μετανάστευσης

Επίσης, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συμμετείχε στην προετοιμασία νέων μέτρων για τη διαχείριση της παράνομης μετανάστευσης, των αυστηρότερων συνοριακών ελέγχων αλλά και στη δημιουργία πιο αποτελεσματικού συστήματος συλλογής και αποθήκευσης πληροφοριών των ανθρώπων που εισέρχονται στην ΕΕ.

3.10 Μεταναστευτική πολιτική στην Ελλάδα

Κατά την διάρκεια του 1990 η Ελλάδα δημιούργησε ένα βασικό θεσμικό πλαίσιο για τον σχεδιασμό και την διαμόρφωση της μεταναστευτικής πολιτικής του κράτους της. Χαρακτηρίζεται από την τάση νομιμοποίησης, ελέγχου της εισόδου και απαγόρευσης της παράνομης μετανάστευσης με το νόμο 1975/1991.

Ο νόμος αυτός είχε δύο μειονεκτήματα. Πρώτο μειονέκτημα ήταν ότι δεν μπορούσε να συμβάλει στην ένταξη των οικονομικών μεταναστών στην ελληνική κοινωνία ενώ το δεύτερο μειονέκτημα ήταν η αδυναμία να καταπολεμήσει την παράνομη μετανάστευση αφού δεν υπήρχε νόμος για την νομιμοποίηση των μεταναστών που διέμεναν και εργαζόντουσαν παράνομα στην Ελλάδα.

Στην συνέχεια ψηφίστηκε ο νόμος 2910/2001 " Είσοδος, διαμονή των μεταναστών στην Ελλάδα" για την επίλυση των αδυναμιών του προηγούμενου νόμου (1975/1991) αλλά και των διαταγμάτων 358/97 και 359/97.

Τα χαρακτηριστικά του νόμου 2910/2001 ήταν η χορήγηση άδειας εργασίας και διαμονής για τους οικονομικούς μετανάστες που εισήρθαν στην Ελλάδα νόμιμα και η νομιμοποίηση των μεταναστών που εργαζόντουσαν παράνομα στην Ελλάδα την περίοδο έναρξης εφαρμογής του νόμου. Η Διοικήσεις (κεντρική, περιφερειακή και τοπική) δεν μπόρεσαν να διαχειριστούν αποτελεσματικά τα

νέα τους καθήκοντα για την υλοποίηση αυτής της μεταναστευτικής πολιτικής. Ακόμα χειρότερο ήταν η δυσκολία στην υλοποίηση ενός πολύπλοκου συστήματος για την νομιμοποίηση της διαμονής και της απασχόλησης των οικονομικών μεταναστών.

Οι μετανάστες στερούνται στη κοινωνική νομιμοποίηση όπως στο πεδίο των ασφαλιστικών, εργατικών και κοινωνικών δικαιωμάτων και σε αυτό αναδεικνύεται η αναγκαιότητα μιας νέας προσέγγισης της μεταναστευτικής πολιτικής, ξεκαθαρίζοντας απολύτως του στόχου της νομιμοποίησης της παραμονής των μεταναστών, την νομιμοποίηση της εργασίας τους, την ένταξή τους στην ελληνική κοινωνία ενώ σε δεύτερο επίπεδο του στόχου του ελέγχου των συνόρων για την είσοδο νέων μεταναστών.

Έτσι ένας νέος νόμος ψηφίστηκε με αφορμή τα παραπάνω που ήταν ο 3386/05 που πρόβλεπε ότι όποιος επιθυμούσε να εργασθεί στην Ελλάδα με την 1/1/2006 θα πρέπει να υποβάλει αίτηση στα ελληνικά προξενία τα οποία με την σειρά τους ανάλογα με την ζήτηση και προσφοράς εργασίας θα αποφασίσουν αν πρέπει να χορηγήσουν άδεια εισόδου στην Ελλάδα ή όχι. Στην συνέχεια ο ενδιαφερόμενος αφού του χορηγηθεί άδεια εισόδου θα πρέπει να υποβάλει αίτηση άδειας διαμονής και ταυτόχρονα θα χορηγηθεί και ένα επίσημο έγγραφο με τον αριθμό μητρώου ώστε να μπορεί να συναλλάσσεται με τις δημόσιες υπηρεσίες. Η τρίτη ευκαιρία νομιμοποίησης στους παράνομους μετανάστες με το νόμο 3386/05 δεν είχε τελικά τα αναμενόμενα αποτελέσματα από τους περιορισμούς και τις προϋποθέσεις που έπρεπε να απαιτούνται. Με το νόμο αυτό μπορούσαν να επωφεληθούν μόνο όσοι αποδεδειγμένα διαμένουν στην χώρα νωρίτερα από την 31/12/2004 ενώ άλλο σοβαρό πρόβλημα ήταν τα περιορισμένα μέσα πιστοποίησης για την απόδειξη ότι διέμεναν πριν την συγκεκριμένη ημερομηνία. Το περιεχόμενο του νόμου 3386/05 που είχε ως τίτλο " Είσοδος και διαμονή υπήκων τρίτων χωρών στην Ελλάδα" προκύπτει ότι η μεταναστευτική πολιτική στην Ελλάδα κινείται

- 1) Στην σταδιακή νομιμοποίηση των μεταναστών που διαμένουν και εργάζονται στην Ελλάδα,
- 2) Την ενιαιοποίηση της άδειας παραμονής και εργασίας διάρκειας δύο ετών, η οποία θα χορηγείται από τον Γενικό Γραμματέα της κάθε Περιφέρειας,
- 3) Της καθιέρωσης καθεστώτος του <<επί μακρόν διαμένοντος>> μετανάστη στην Ελλάδα πάνω από πέντε χρόνια,
- 4) Της καθιέρωσης προϋποθέσεων οικογενειακής επανένωσης και της δυνατότητας χορήγησης άδειας εποχικής εργασίας έξι μηνών ανά έτος,
- 5) Της χορήγησης αδειών εισόδου ανάλογα με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, σε ανειδίκευτο ή εξειδικευμένο, κατά περίπτωση, αλλοδαπό εργατικό δυναμικό,
- 6) Της αντιμετώπισης της <<λαθρομετανάστευσης>> με τον έλεγχο των συνόρων και την καταπολέμηση των παράνομων κυκλωμάτων. (Ρομπολης, Σ. 2007, σ. 116, 117).

Το 2007 ψηφίστηκε καινούργιος νόμος για την τροποποίηση και την συμπλήρωση του 3386/05 που συνοδεύεται από ένα απολογισμό της εφαρμογής του νόμου αυτού. Ο απολογισμός είχε να κάνει με το πόσοι μετανάστες κάνουν χρήση του νόμου για νομιμοποίηση, πόσες αιτήσεις υποβλήθηκαν, πόσες αιτήσεις εγκρίθηκαν, πόσες εκκρεμούν, τον χρόνο ολοκλήρωσης της εξέτασης τους κ.α.

Με τα στοιχεία αυτά θα μπορούσαν να εντοπιστούν τα σημεία που θα έπρεπε να διορθώσουν με

νέα νομοθετική παρέμβαση. Διαπιστώθηκε λοιπόν ότι το βασικότερο πρόβλημα ήταν τα αποδεικτικά στοιχεία που απαιτούσε ο νόμος για την απόδειξη ότι ο μετανάστης είχε εισέλθει στην και διέμενε στην Ελλάδα πριν τις 31/12/2004 με αποτέλεσμα πολλές αιτήσεις να μην μπορέσουν να εγκριθούν για την νομιμοποίησή τους.

Πιο συγκεκριμένα, μεταξύ άλλων επιδιώξεων του νόμου 3536/07, ιδιαίτερα τονίζονται

- 1)η απλοποίηση των διαδικασιών και η διευκόλυνση των μεταναστών για τη νομιμοποίησή τους
- 2)η σύσταση εθνικής επιτροπής για την κοινωνική ένταξη των μεταναστών.
- 3)Οι προϋποθέσεις του δικαιώματος διαμονής και χορήγησης άδειας διαμονής
- 4)η κατάργηση της υποχρέωσης προσκόμισης σύμβασης εργασίας από μετανάστες που απασχολούνται σε παραπάνω του ενός μη σταθερούς εργοδότες και η δυνατότητα κατάθεσης του απαιτούμενου αριθμού ημερών ασφάλισης.
- 5)Οι ρυθμίσεις που προβλέπουν την άσκηση ανεξάρτητης οικονομικής δραστηριότητας των μεταναστών.
- 6)Η απόκτηση της ιδιότητάς του επί μακρόν διαμενοντών μεταναστών καταργώντας την υποχρέωση εξέτασης για την επαρκή γνώση της ελληνικής γλώσσας και των στοιχείων της ελληνικής ιστορίας και πολιτισμού από την Επιτροπή μετανάστευσης. Καθορίζεται αυτοτελής διαδικασία πιστοποίησης και προβλέπεται φοίτηση στα Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων.
- 7)Οι ρυθμίσεις που προβλέπουν την χορήγηση άδειας διαμονής για λόγους σπουδών καθώς και αυτές που αναφέρονται σε θέματα οικογενειακής επανένωσης των μεταναστών. (Ρομπολης, Σ. 2007, σ. 122, 123).

3.11 Ο ρόλος των διεθνών οργανισμών και η διεθνής συνεργασία

Η ραγδαία αύξηση των μεταναστών είναι ένα σύνθετο και ευρύ πλέγμα ζητημάτων που επιτάσσει το συντονισμό και σε όλα τα επίπεδα συνεργασία ώστε να αποφεύγονται οι συγκρούσεις στην προσπάθεια αντιμετώπισης του μεταναστευτικού αυτού φαινομένου.

Για την επίτευξη της συνεργασίας προωθούνται σημαντικές πρωτοβουλίες σχετικά με τον συντονισμό των μεταναστευτικών πολιτικών και στην σημασία των αιτιών που προκαλούν την μετανάστευση. Επίσης γίνεται προσπάθεια συντονισμού μεταξύ των κρατών με τους οργανισμούς σε όλο τον κόσμο που ασχολούνται με το φαινόμενο της μετανάστευσης. Βέβαια οι κυβερνητικές αντιδράσεις απέναντι στην διεθνή συνεργασία με τους οργανισμούς ποικίλουν ανάλογα με την κυβερνητική σταθερότητα των κρατών.

Τέλος πρέπει να επισημανθεί ότι στο πλαίσιο της διεθνούς συνεργασίας για την μετανάστευση πολλές πλευρές επιδιώκουν να ασκήσουν πολιτική, χωρίς την προαπαιτούμενη ομοφωνία στους συγκεκριμένους στόχους ή της κατευθυντήριες γραμμές δράσης, γεγονός που προκαλεί αντιπαλότητες και διαφωνίες είτε επειδή υπάρχει σύγκρουση απόψεων όσο αφορά για την βέλτιστη πρακτική σε κάποιο θέμα είτε για λόγους εξυπηρέτησης συγκεκριμένων κυβερνητικών ή άλλων

συμφερόντων. Ειδικότερα όσον αφορά στις μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ) το γεγονός αυτό είναι περισσότερο εμφανές αφού κάθε μία από αυτές, προσεγγίζει τα ζητήματα της μετανάστευσης ανάλογα με το δικό της πολιτικό, θρησκευτικό και φιλοσοφικό προσανατολισμό της. Μάλιστα ο ρόλος των ΜΚΟ κρίνεται ιδιαίτερα σημαντικός εξαιτίας της ευελιξίας και της αμεσότητας της δράσης τους η οποία έχει έντονα διαμεσολαβητικό χαρακτήρα στις σχέσεις μεταξύ των διεθνών και κρατικών οργανισμών και θεσμικών δομών και των μειονοτικών ομάδων δηλαδή των μεταναστών και των προσφύγων.

Σημαντικοί διεθνείς οργανισμοί που αναλαμβάνουν δράση στα ζητήματα της μετανάστευσης τυγχάνουν διεθνούς αναγνώρισης, πραγματοποιώντας έργο σε ένα ευρύ φάσμα αντικειμένων.

3.11.01 Ύπατη Αρμοστεία

Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες (Υ.Α.) δημιουργήθηκε το 1951 και έχει έδρα στην Γενεύη της Ελβετίας. Αποσκοπεί στην προστασία και βοήθεια στους πρόσφυγες του κόσμου. Πιο συγκεκριμένα δεν περιλαμβάνει μόνο τους πρόσφυγες αλλά και ομάδες ανθρώπων, όπως αιτούντες άσυλο, επαναπατριζόμενους πρόσφυγες και άτομα εκτοπισμένα μέσα στις χώρες τους.

Κυριότερη αρμοδιότητα της Υ.Α γνωστή και ως " διεθνής προστασία" είναι να διασφαλίσει το σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων των προσφύγων, περιλαμβανόμενης της δυνατότητάς τους να αιτούνται άσυλο, και το δικαίωμα τους να μην επιστρέφονται χωρίς την θέληση τους σε χώρα όπου έχουν λόγους να φοβούνται δίωξη. Ο οργανισμός προάγει τις διεθνείς συμφωνίες για τους πρόσφυγες, παρακολουθεί τη συμμόρφωση των κυβερνήσεων με το διεθνές δίκαιο και παρέχει υλική βοήθεια όπως τροφή, νερό, στέγη και ιατρική περίθαλψη σε κατατρεγμένους αμάχους. (UNHCR 2017)

Άλλη σημαντική λειτουργία της είναι η εύρεση λύσεις για τους πρόσφυγες. Πρώτη λύση είναι ο επαναπατρισμός του πρόσφυγα για μια δεύτερη ευκαιρία στην χώρα που ζούσε. Δεύτερη λύση είναι η προσπάθεια για την δημιουργία μια νέας ζωής σε χώρα που δικαιούται άσυλο ενώ τρίτη λύση είναι η αναζήτηση τρίτης χώρας που είναι διατεθειμένες να το δεχτούν.

Για την ιστορία ο οργανισμός κέρδισε το Νόμπελ Ειρήνης για το σημαντικό έργο στους πρόσφυγες της Ευρώπης που προκάλεσε ο Β παγκόσμιος πόλεμος και το 1981 για την βοήθεια που πρόσφερε στους πρόσφυγες του κόσμου.

Οι ενέργειες που πραγματοποιεί ο οργανισμός χρηματοδοτείται από εθελοντικές εισφορές, κυρίως των κυβερνήσεων αλλά και ιδιωτών και οργανισμών.

Ενδεικτικός είναι ο προϋπολογισμός της πρώτης χρονιάς της λειτουργίας της Ύπατης αρμοστείας που κυμαινόταν στις 300.000 δολάρια και του 2010 σε περισσότερα από 3 δισεκατομμύρια δολάρια.

Η Ύπατη αρμοστεία φροντίζει σήμερα 34,4 εκατομμύρια ανθρώπους (15,6 εκατομμύρια εσωτερικά εκτοπισμένους, 10,4 εκατομμύρια πρόσφυγες, 2 εκατομμύρια επαναπατρισθέντες, 6.6 εκατομμύρια ανιθαγενείς και πάνω από 800.000 αιτούντες άσυλο. (UNHCR 2017)

3.11.02 Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (ΔΟΜ)

Ο Οργανισμός ιδρύθηκε τον Δεκέμβριο του 1951 και ξεκίνησε τη λειτουργία του στις αρχές του 1952 ως Διακυβερνητική Επιτροπή για τη Μετανάστευση στην Ευρώπη. Ο καταστατικός του χάρτης εγκρίθηκε στις 19 Οκτωβρίου 1953 και τέθηκε σε ισχύ στις 30 Νοεμβρίου 1954. Οι τροποποιήσεις που έγιναν στον καταστατικό χάρτη τέθηκαν σε ισχύ από τις 14 Νοεμβρίου του 1989 και ο οργανισμός μετονομάστηκε σε Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης. Ο οργανισμός διαθέτει πλήρη νομική προσωπικότητα και έχει την έδρα του στη Γενεύη. (IOM 2017)

Ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης είναι προσηλωμένος στην αρχή ότι οι ανθρώπινες και ομαλές συνθήκες μετανάστευσης ωφελούν τους μετανάστες και την κοινωνία. Ως ο μεγαλύτερος διεθνής οργανισμός για τη μετανάστευση, ο ΔΟΜ ενεργεί με τους εταίρους του στη διεθνή κοινότητα με γνώμονα την ασφάλεια και την αξιοπρέπεια των μεταναστών για:

- 1) Την αντιμετώπιση των αυξανόμενων λειτουργικών προκλήσεων για την διαχείριση της μετανάστευσης.
- 2) Την έγκαιρη κατανόηση των θεμάτων της μετανάστευσης.
- 3) Την ενθάρρυνση της κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης μέσω της μετανάστευσης. (IOM)

Κάποια από τα σημαντικότερα προγράμματα της ΔΟΜ είναι: τα προγράμματα εθελοντικής επιστροφής & επανένταξης (AVRR), το πρόγραμμα μετεγκατάστασης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Relocation) και τέλος η προστασία παιδιών στο πλαίσιο της προσφυγικής και μεταναστευτικής κρίσης στην Ευρώπη.

Προγράμματα Εθελοντικής Επιστροφής & Επανένταξης (AVRR).

Χρηματοδοτούμενα κατά 75% από το [Ευρωπαϊκό Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης \(ETAME\)](#) και κατά 25% από το [Υπουργείο Εσωτερικών](#). Τα προγράμματα αυτά αποσκοπάνε στην βοήθεια των ατόμων να επιστρέψουν στην χώρα καταγωγής τους. Ταυτόχρονα, υποστηρίζεται η οικονομική και κοινωνική τους επανένταξη. Τα τελευταία χρόνια η ΔΟΜ έχει βοηθήσει περισσότερους από 400.000 μετανάστες να γυρίσουν πίσω στις χώρες τους με ασφάλεια και αξιοπρέπεια. Η απόφαση του μετανάστη για επιστροφή είναι εξ ολοκλήρου εθελοντική και πραγματοποιείται μετά από αίτημα του. Τα προγράμματα της εθελοντικής επιστροφής και επανένταξης βασίζονται στις αρχές της ελεύθερης επιλογής και της ορθής και έγκαιρης ενημέρωσης.

Το πρόγραμμα μετεγκατάστασης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Relocation)

Μέσω του Προγράμματος Μετεγκατάστασης ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (ΔΟΜ) στην Ελλάδα παρέχει υποστήριξη στην Ελληνική Κυβέρνηση με στόχο την ασφαλή και αξιοπρεπή μετεγκατάσταση περισσότερων από 65.000 αιτούντων άσυλο σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο ΔΟΜ στην Ελλάδα είναι ο βασικός εταίρος στο πρόγραμμα μετεγκατάστασης βάσει των αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου 2015/1523 και 2015/1601. IOM(2017)

Η προστασία παιδιών στο πλαίσιο της προσφυγικής και μεταναστευτικής κρίσης στην Ευρώπη.

Στο πλαίσιο του Προγράμματος “Protecting Children in the context of the Refugee and Migrant Crisis in Europe”, ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (ΔΟΜ) σε συνεργασία με τους διεθνείς οργανισμούς UNHCR , UNICEF και την οργάνωση «Save the Children» υλοποιούν κοινό σχέδιο

δράσης κατά της παιδικής κακοποίησης και υπέρ της προώθησης του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων όλων των παιδιών προσφύγων και μεταναστών αιτούντων άσυλο σε όλα τα σημεία της διαδρομής τους από την είσοδό τους στην Ευρώπη έως τον τελικό προορισμό τους. Οι τέσσερις οργανισμοί στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, δεσμεύονται ενεργά στην υποστήριξη εθνικών και ευρωπαϊκών φορέων στην αντιμετώπιση της προσφυγικής και μεταναστευτικής κρίσης. (IOM 2017)

3.11.03 Οργανισμός Ευρωπαϊκής Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (Frontex)

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται στα εξωτερικά σύνορα της Ευρώπης μια άνευ προηγουμένου αύξηση του αριθμού των μεταναστών και των προσφύγων που προσπαθούν να εισέλθουν στην ΕΕ. Οι χώρες που έχουν εξωτερικά σύνορα της ΕΕ είναι αποκλειστικά υπεύθυνες για τον έλεγχο τους. Ωστόσο, ο FRONTEX μπορεί να παράσχει πρόσθετη τεχνική υποστήριξη σε όσες χώρες της ΕΕ αντιμετωπίζουν έντονες μεταναστευτικές πιέσεις.

Αυτό το πράττει συντονίζοντας την αποστολή πρόσθετου τεχνικού εξοπλισμού (π.χ. αεροσκάφη και πλεούμενα) καθώς και ειδικά καταρτισμένου προσωπικού.

Ο Frontex συντονίζει τις θαλάσσιες επιχειρήσεις (π.χ. στην Ελλάδα, την Ιταλία και την Ισπανία) αλλά και επιχειρήσεις στα εξωτερικά χερσαία σύνορα, π.χ. στη Βουλγαρία, τη Ρουμανία, την Πολωνία και τη Σλοβακία. Είναι επίσης παρών σε πολλά διεθνή αεροδρόμια σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Ο Frontex έχει πολλούς τομείς ευθύνης. Σε αυτούς περιλαμβάνονται οι εξής:

Ανάλυση κινδύνων - ο Frontex αναπτύσσει όλες τις δραστηριότητές του βάσει αναλύσεων των κινδύνων. Ο Frontex αξιολογεί τους κινδύνους για την ασφάλεια των συνόρων της ΕΕ. Καταγράφει τις τάσεις που παρατηρούνται αναφορικά με την παράνομη μετανάστευση και τη διασυνοριακή εγκληματική δραστηριότητα στα εξωτερικά σύνορα, περιλαμβανομένης της εμπορίας ανθρώπων. Γνωστοποιεί τα πορίσματά του στις χώρες της ΕΕ και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και αντλεί στοιχεία από αυτές για τον σχεδιασμό των δραστηριοτήτων του.

Κοινές επιχειρήσεις - συντονίζει την αποστολή ειδικά εκπαιδευμένου προσωπικού, καθώς και τεχνικού εξοπλισμού (αεροσκάφη, πλεούμενα και εξοπλισμός ελέγχου/επιτήρησης των συνόρων) στις περιοχές εξωτερικών συνόρων που έχουν ανάγκη από πρόσθετη βοήθεια.

Ταχεία αντίδραση - αν μια χώρα της ΕΕ είναι αντιμέτωπη με έντονες πιέσεις στα εξωτερικά της σύνορα, ιδίως λόγω της άφιξης μεγάλου αριθμού ατόμων από χώρες εκτός ΕΕ, ο Frontex συντονίζει την αποστολή ευρωπαϊκών ομάδων συνοριοφυλάκων.

Έρευνα - φέρνει σε επαφή τους εμπειρογνώμονες σε θέματα ελέγχου των συνόρων με τους κλάδους της έρευνας και της βιομηχανίας, έτσι ώστε οι νέες τεχνολογίες να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των αρχών που είναι υπεύθυνες για τον έλεγχο των συνόρων.

Κατάρτιση - αναπτύσσει κοινά πρότυπα κατάρτισης για τις συνοριακές αρχές, με στόχο την εναρμόνιση της εκπαίδευσης των συνοριοφυλάκων στην ΕΕ και τις συνδεδεμένες χώρες Σένγκεν. Η εναρμόνιση αυτή αποσκοπεί στην εφαρμογή ενιαίων προτύπων ελέγχου των συνόρων για τους

ταξιδιώτες που διέρχονται τα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ. Δίνει επίσης τη δυνατότητα στους συνοριοφύλακες από διάφορες χώρες να συνεργάζονται αποτελεσματικά σε κοινές επιχειρήσεις που συντονίζονται από τον Frontex.

Κοινές επιχειρήσεις επιστροφής - αναπτύσσει βέλτιστες πρακτικές για την επιστροφή μεταναστών και συντονίζει τις κοινές επιχειρήσεις επιστροφής (όμως η κάθε χώρα αποφασίζει ποια άτομα πρέπει να επιστρέψουν).

Ανταλλαγή πληροφοριών - αναπτύσσει και θέτει σε λειτουργία συστήματα πληροφόρησης που επιτρέπουν την ταχεία ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των συνοριακών αρχών.
(Ευρωπαϊκή Ένωση 2017)

3.12 Καταπολέμηση του Ρατσισμού και της Ξενοφοβίας

Τα πρώτα βήματα για την καταπολέμηση του Ρατσισμού και της Ξενοφοβίας έγιναν το 1984 όταν στις ευρωπαϊκές εκλογές που έγιναν στην Γαλλία το ακροδεξιό κόμμα του εθνικού μετώπου συγκέντρωσε ψήφους και κατάφερε να εκπροσωπηθεί στο ευρωπαϊκό κοινοβούλιο. Πολλά παραδοσιακά κόμματα αντέδρασαν για τον λόγο ότι ήταν πρόκληση για τις αξίες της δημοκρατίας και του πλουραλισμού. Έτσι αποφασίστηκε να δημιουργηθεί μια κοινοβουλευτική εξεταστική ώστε να μελετηθούν οι αιτίες για την άνοδο του φασισμού και του ρατσισμού στην Ευρώπη. Η έκθεση αυτή παραδόθηκε με την ονομασία του συντάκτη της «έκθεση Ευρυγένη» και ήταν πηγή έμπνευσης για μέτρα πολιτικής κατά του ρατσισμού και της ξενοφοβίας.

Πραγματοποιήθηκε στην συνέχεια μια επιπλέον έκθεση το 1990 από τον Glyn Ford που περιείχε ένα σύνολο συστάσεων για την δράση και τις αρμοδιότητες που πρέπει να έχουν τα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας. Η έκθεση ονομάστηκε "έκθεση Ford" από το όνομα του συντάκτη της ο οποίος ήταν Βρετανός Ευρωβουλευτής.

Επίσης, διατυπώθηκε ρητά στο άρθρο 13 της Συνθήκης του Άμστερνταμ η ανάγκη για καταπολέμηση των διακρίσεων σε οποιοδήποτε επίπεδο (λόγω θρησκείας, καταγωγής, φύλου, πεποιθήσεων, κ.ά.), όπου και αποφασίστηκε ένα πακέτο μέτρων για την επίλυση του προβλήματος.

Η επιτροπή ΚΑΗΝ ήταν άλλη μια σημαντική κίνηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την καταπολέμηση του φαινομένου αυτού. Μέλημα της ήταν η υποβολή μερικών συστάσεων ώστε να υπάρξει καλύτερη επικοινωνία μεταξύ κρατών για την προώθηση της ανοχής, της κατανόησης και της συνεννόησης με τους αλλοδαπούς.

Το Παρατηρητήριο των φαινομένων Ρατσισμού και Ξενοφοβίας σκοπός του είναι η παρατήρηση της έκτασης του προβλήματος και η ανάλυση των αιτιών και των επιπτώσεών του. Τα αποτελέσματα των μελετών που πραγματοποιεί οφείλει να τα παραδίδει στα κράτη-μέλη και τα ευρωπαϊκά όργανα. Στο Παρατηρητήριο οφείλει την ίδρυσή του το RAXEN, ένα δίκτυο για τον ρατσισμό και την ξενοφοβία, που συνεργάζεται με μη κυβερνητικούς οργανισμούς και με ερευνητικά κέντρα πανεπιστημίων.

Στης 15 Ιουλίου του 1996 αποφασίζεται η κοινή δράση μεταξύ των κρατών όσον αφορά την εξασφάλιση δικαστικής συνεργασίας για αδικήματα που αφορούν ρατσιστικές συμπεριφορές. Την

παροχή πληροφοριών μεταξύ των κρατών σε ότι αφορά γραπτό υλικό, εικόνες ή αλλά μέσα που προορίζονται για δημοσίευση και περιέχουν ρατσιστικές ή ξενοφοβικές συμπεριφορές, έτσι ώστε να καταστεί δυνατή η ποινική δίωξη. Και τελευταίο την δημιουργία κόμβων επικοινωνίας μεταξύ των κρατών για την συλλογή και ανταλλαγή πληροφοριών για ενδεχόμενες έρευνες και διώξει αδικημάτων που βασίζονται σε ρατσιστικές ή ξενοφοβικές συμπεριφορές.

Το κοινοτικό πρόγραμμα Δράσης 2001-2006

Η ευρωπαϊκή Ένωση θέσπισε το Κοινοτικό Πρόγραμμα Δράσης 2001-2006. Το πρόγραμμα δράσης κατά των διακρίσεων έχει ως στόχο την υποστήριξη και συμπλήρωση των ενεργειών των κρατών-μελών για την καταπολέμηση όλων των μορφών διακρίσεων όπως τη φυλετική, εθνοτική καταγωγή, τη θρησκεία ή τις πεποιθήσεις. (Μαρινάκη Ασημένια 2008)

Τέλος, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενσωμάτωσε το ζήτημα της καταπολέμησης του ρατσισμού στις πολιτικές όλων των χωρών. Για τον έλεγχο της εφαρμογής της απόφασης αυτής, συστάθηκε ομάδα εργασίας που αξιολογεί τις πολιτικές και επιδιώκει την συνεκτικότητά τους στο ζήτημα αυτό, με την εφαρμογή νέων μεθόδων και συνεργασίας όλων των θεσμικών οργάνων.

3.13 Ενσωμάτωση των μεταναστών στην χώρα υποδοχής

Η κοινωνική ενσωμάτωση ορίζεται η πλήρης κοινωνική ένταξη των μεταναστών υπό την έννοια της πρόσβασης στην αγορά εργασίας, στην υγεία, στην κατοικία, στην εκπαίδευση, στην επαγγελματική κατάρτιση, στην εκμάθηση της γλώσσας, στις κοινωνικές υπηρεσίες και στην άσκηση δικαιωμάτων και υποχρεώσεων όπως ο γηγενής πληθυσμός και για την επίτευξή του η ύπαρξη αλληλοσεβασμού των διαφορετικών και πολιτισμικών προτύπων βοηθάει στην κοινωνική αποδοχή των μεταναστών στις κοινωνίες.

Με τον όρο αυτό προκύπτει άλλος ένας όρος ο οποίος αναφέρεται στην ένταξη, που παραπέμπει σε διαφορετικής έντασης θέματα. Η διαφορά που προκύπτει ανάμεσα στην ενσωμάτωση και στην ένταξη είναι η διάκριση μεταξύ ιδιωτικής και δημόσιας σφαίρας. Καταλήγουμε ότι οι τομείς της καθημερινής ζωής του ατόμου που σχετίζονται του δημόσιου βίου όπως η απασχόληση, κατοικία, η εκπαίδευση της γλώσσας, αποτελούν τους βασικούς παράγοντες της κοινωνικής ένταξης. Αντίθετα η σφαίρα του ιδιωτικού βίου, που κινείται γύρω από την οικογένεια όπως την θρησκεία και τις πολιτισμικές ιδιαιτερότητες του ατόμου παραπέμπουν σε κοινωνική ενσωμάτωση.

Τέλος άλλος ένας όρος που αναφέρεται στα σύγχρονα κείμενα της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι αυτός της κοινωνικής συνοχής που αντικατοπτρίζει τον βαθμό ένταξης όλων των μεταναστών στην οικονομική και κοινωνική ζωή στη χώρα υποδοχής.

Δεδομένου ότι ο μετανάστης θα ενταχθεί σε μια νέα κοινωνία απαιτείται η ανάπτυξη σχέσεων μεταξύ αυτού και της χώρας υποδοχής. Βέβαια απαραίτητη προϋπόθεση αποτελεί η εκμάθηση της ξένης γλώσσας στην προκείμενη για τον μετανάστη. Μέσα σε αυτήν θα μπορέσει να εξυπηρετήσει τις καθημερινές του ανάγκες αλλά και να κατανοήσει την κουλτούρα και τις αξίες της χώρας χωρίς να υπάρχει η πιθανότητα περιθωριοποίησης του από το κράτος. Από την άλλη πλευρά το κράτος σε αυτήν την περίπτωση πρέπει να ασκήσει αποτελεσματικό έλεγχο πάνω στον μεταναστευτικό πληθυσμό, διευκολύνοντας στην διαδικασία της άμεσης ένταξης μέσω της εκμάθησης της γλώσσας.

3.14 Η Ευρωπαϊκή πολιτική τα τελευταία χρόνια

Η Ευρωπαϊκή μεταναστευτική πολιτική την τελευταία διετία έχει κάνει άλματα προόδου με την εφαρμογή του «ευρωπαϊκού προγράμματος δράσης για την μετανάστευση» το οποίο πραγματοποιήθηκε και προτάθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή το Μάιο του 2015 στις Βρυξέλλες. Οι προτάσεις που καταγράφονταν χωρίστηκαν σε 3 κεφάλαια: 1) Άμεσα μέτρα, Τέσσερις πυλώνες για καλύτερη διαχείριση της μετανάστευσης, και στις προοπτικές

Με την τριπλασίαση του προϋπολογισμού των επιχειρήσεων έρευνας και διάσωσης στη Μεσόγειο και παράλληλα με την αύξηση τις ενωσιακής χρηματοδότησης, πολλά κράτη κινητοποιούν επιπλέον δικά τους υλικά μέσα όπως πλοία και αεροσκάφη βοήθησε να σωθούν πάνω από 400.000 ζωές το 2015 και το 2016. Έτσι 2000 διακινητές και έμποροι ανθρώπων συνελήφθησαν ενώ 375 σκάφη απομακρύνθηκαν.

Επίσης για πρώτη φορά στην ιστορία της ευρωπαϊκής μεταναστευτικής πολιτικής, η Επιτροπή πρότεινε την μετεγκατάσταση 160.000 ατόμων που έχουν την διεθνή προστασία από κράτη που υφίστανται υπερβολικές πιέσεις σε άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως ένδειξη έμπρακτης αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών της ΕΕ. Ταυτόχρονα, με στόχο την αντιμετώπιση της παγκόσμιας κρίσης συνολικά, η Επιτροπή συνέστησε ένα ευρωπαϊκό σύστημα επανεγκατάστασης 20.000 ατόμων τα οποία χρίζουν διεθνούς προστασίας. (European commission 2018)

Η ΕΕ στηρίζει την Ελλάδα και την Ιταλία για την δημιουργία των hotspot ώστε να βοηθήσει τις αρχές των χωρών αυτών να διαχειρίζονται καλύτερα τις εισερχόμενες μεταναστευτικές ροές. Αύξησε το ποσοστό των επιστροφών παράτυπων μεταναστών που δεν έχουν δικαίωμα παραμονής στις χώρες καταγωγής τους. Υποστήριξε τα κράτη με την σύναψη ρυθμίσεων επαναπατριsmού με τις σχετικές τρίτες χώρες.

Επιπλέον στόχος της είναι να δημιουργήσει ασφαλείς και νόμιμες διαδρομές εισόδου στην ΕΕ για τους πρόσφυγες και τους αιτούντες άσυλο ώστε να μην διακινδυνεύουν την ζωή τους χρησιμοποιώντας παράνομα κυκλώματα διακίνησης.

Τέλος η Ευρωπαϊκή Ένωση παρέχει ανθρωπιστική βοήθεια σε χώρες εκτός των συνόρων της σε πρόσφυγες και μετανάστες όπως το Ιράκ, Τουρκία, Ιορδανία ενώ είναι επίσης από τους μεγαλύτερους χορηγούς βοήθειας στο πλαίσιο της διεθνούς προσπάθειας για την αντιμετώπιση της συριακής κρίσης, έχοντας ήδη χορηγήσει 9,4 δισ. ευρώ σε ανθρωπιστική και αναπτυξιακή βοήθεια.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το φαινόμενο της μετακίνησης είναι απόλυτα συνυφασμένο με την ανθρώπινη φύση. Πρόκειται για ένα φαινόμενο που η ιστορία του είναι τόσο μακρινή που θα έλεγε κανείς πως ξεκινά σχεδόν ταυτόχρονα με την περίοδο δημιουργίας των πρώτων οργανωμένων κοινωνιών. Το φαινόμενο αυτό συνεχίζεται και εξελίσσεται μέσα από διαφορετικές συνθήκες κάθε φορά. Πλέον λόγω της ευρείας έκτασης του καλούμαστε να βρούμε λύσεις για την αντιμετώπιση και εξάλειψη του.

Η παγκοσμιοποίηση παίζει ένα πολύ σημαντικό ρόλο για την εξέλιξη του φαινομένου της μετανάστευσης. Κεφάλαια, εργαζόμενοι και εμπορεύματα κινούνται παντού ελεύθερα, και αυτό έχει σαν αποτέλεσμα στην δημιουργία μια σχετικά ομοιογενής παγκόσμια αγορά. Κυρίως μέσα από αυτήν μετανάστες από τρίτες χώρες μετακινούνται στην Ευρωπαϊκή Ένωση για καλύτερες συνθήκες διαβίωσης. Εκμεταλλεύονται το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης όπως είναι η τεχνολογία ώστε η εύρεση εργασίας να είναι πιο εύκολη.

Τα τελευταία χρόνια η έκταση της μετανάστευσης στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει αυξηθεί δραματικά. Σημαντικό είναι να αναφερθούμε ότι τα άτομα που διαμένουν και ζουν στην Ευρώπη είτε έχουν ιθαγένεια τρίτης χώρας είτε έχουν ιθαγένεια άλλου κράτους της Ευρώπης κυμαίνονται συνολικά περίπου στα 36 εκατομμύρια άτομα σύμφωνα με έρευνα που έγινε από την Eurostat για το την χρονική περίοδο της 1ης Ιανουαρίου 2016.

Οι συνέπειες της μετανάστευσης όσο αφορά την χώρα υποδοχής είναι τόσο θετικές όσο και αρνητικές όμως αν δεν γίνονται οι ανάλογες ενέργειες για την εξάλειψη του φαινομένου θα δημιουργήσει σοβαρά προβλήματα όπως είναι ο ρατσισμός και η ξενοφοβία.

Οι γεωπολιτικοί λόγοι που υπάρχουν σε κάθε χώρα αλλά και από τρίτες χώρες φέρουν ευθύνη για την ύπαρξη και ανάπτυξη του φαινομένου. Τα τελευταία χρόνια τα μεταναστευτικά ρεύματα έρχονται κυρίως από την Αφρική λόγω των συγκρούσεων, της κρίσης, αλλά και όσον αφορά την δημογραφία, τη φτώχεια, την παγκοσμιοποίηση, την αλλαγή του κλίματος, συνέβαλαν από κοινού στο τεράστιο αριθμό μεταναστών και προσφύγων που κατέφθασαν στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ο συνδυασμός των παραγόντων δεν είναι πιθανό να αντιστραφεί στο άμεσο μέλλον που σημαίνει ότι τα ρεύματα θα συνεχίζουν να υπάρχουν. Ταυτόχρονα η Ελλάδα βρίσκεται σε οικονομική κρίση και η γεωγραφική της θέση είναι τέτοια που θεωρείται ως βασική πύλη όλου αυτού του κύματος φέρει σαν αποτέλεσμα να πιέζεται περισσότερο από άλλες χώρες και η επίτευξη για την αντιμετώπιση της μετανάστευσης την καθιστά ακόμα πιο δύσκολη.

Παρατηρούμε ότι στην Ελλάδα οι μετανάστες έχουν εύκολη πρόσβαση στην αγορά εργασίας αντίθετα όμως είναι δύσκολη η νομιμοποίηση τους στην ελληνική κοινωνία για αυτό το λόγο ο προσανατολισμός της μεταναστευτικής πολιτικής στην Ελλάδα κατευθύνεται προς τα εκεί και περιλαμβάνει τους νόμους 1975/1991, 2434/96, 2452/96, 2910/01, 3386/05 και 3536/07. Σημαντικό χαρακτηριστικό είναι οι χαμηλές επιδόσεις στα ζητήματα ένταξης μεταναστών δεύτερης γενιάς ενώ προβληματισμός υπάρχει αφού έχουν γεννηθεί ήδη οι μετανάστες τρίτης γενιάς και εάν δεν λυθεί το πρόβλημα της ένταξης στην επίσημη αγορά εργασίας από τους μετανάστες δεύτερης γενιάς τότε προβλέπεται αναπαραγωγή του φαινομένου της αδήλωτης εργασίας με αποτέλεσμα να δημιουργηθούν προβλήματα στις εργασιακές και κοινωνικές λειτουργίες στην ελληνική κοινωνία.

Η ευρωπαϊκή μεταναστευτική πολιτική είναι βασισμένη στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και στην διευκόλυνση της κυκλοφορίας τους από χώρα σε χώρα και ταυτόχρονα στην διατήρηση της ασφάλειας των εξωτερικών συνόρων των κρατών-μελών της. Αυτή η προσπάθεια αποτελεί έναν δύσκολο στόχο, που απαιτεί συνεχή εργασία και μελέτη και πολύ λεπτό χειρισμό στα

πολύπλοκα ζητήματα που προκύπτουν ώστε να διασφαλίζεται η ελευθερία των μετακινούμενων μαζών. Όσο για την διαχείριση των ρευμάτων της μετανάστευσης στα τελευταία χρόνια η Ευρωπαϊκή Ένωση πέρα από την αντιμετώπιση των συνεπειών των άναρχων και άτακτων ροών ανθρώπων, πρέπει να στραφεί στην πραγματική ετοιμότητα για την διαχείριση των ροών αυτών, καθώς και σε διαχειριζόμενα και νόμιμα μέσα εισόδου για όσους χρήζουν προστασίας, μεριμνώντας παράλληλα για τη γρήγορη και αποτελεσματική ταυτοποίηση και επιστροφή όσων δεν έχουν δικαίωμα να βρίσκονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η τελευταία έρευνα του Ευρωβαρόμετρου δείχνει ότι οι Ευρωπαίοι, με ποσοστό 73%, θέλουν περισσότερες δράσεις από την ΕΕ στο προσφυγικό, ενώ το 58% των ερωτηθέντων πιστεύει ότι οι δράσεις της ΕΕ είναι ανεπαρκείς.

Παρατηρούμε επίσης ότι οι αιτήσεις ασύλου έχουν αυξηθεί την ίδια χρονική περίοδο με την αύξηση των μεταναστευτικών ροών στην Ευρωπαϊκή Ένωση, άρα τα δύο αυτά φαινόμενα είναι συνδεδεμένα μεταξύ τους και πιο συγκεκριμένα η ποσότητα των αιτήσεων ασύλου εξαρτάται από το βαθμό των μεταναστευτικών ροών.

Η μετανάστευση αποτελεί ένα πολύπλευρο φαινόμενο που δεν απαιτεί μόνο σε νομοθετικό επίπεδο αλλά εμπλέκει πολλούς διαφορετικούς παράγοντες. Για τη καλύτερη δυνατή αντιμετώπιση του φαινομένου κινητοποιήθηκαν και αναπτύχθηκαν οργανισμοί με στόχο να καλυφθούν όλες οι πτυχές του. Μερικοί οργανισμοί είναι η Ύπατη Αρμοστεία, ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης, Οργανισμός Ευρωπαϊκής Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής οι οποίοι συμβάλουν ο κάθε οργανισμός σε διαφορετικού τύπου δράσεις

Η μεταναστευτική πολιτική της Ευρώπης παρόλο τις προσπάθειες που κάνει για την αντιμετώπιση του φαινομένου δεν έχει τα αναμενόμενα αποτελέσματα που θα μπορούσε να έχει. Δυστυχώς η εικόνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης δείχνει ότι δεν ήταν έτοιμη για μια τόσο μεγάλη είσοδο μεταναστών των τελευταίων ετών αφού βρέθηκε ανοργάνωτη σε μερικά θέματα της μεταναστευτικής πολιτικής και μένει να δούμε αν θα μπορέσει να σταθεί αντάξια των περιστάσεων.

Μερικές προτάσεις για την αντιμετώπιση του φαινομένου είναι:

- 1) Καλύτερη φύλαξη των συνόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης κυρίως σε χώρες οι οποίες είναι γέφυρες για την είσοδο των μεταναστών στην Ευρώπη.
- 2) Πιο ανεπτυγμένη συνεργασία μεταξύ μελών – κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- 3) Πιο ανεπτυγμένη συνεργασία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τρίτες χώρες
- 4) Ταχύτερες διαδικασίες αναφορικά με την γραφειοκρατία
- 5) Εμβάθυνση στην φιλοσοφία της κοινής μεταναστευτικής πολιτικής έτσι ώστε όλα τα κράτη μέλη να έχουν ένα κοινό στόχο και να συμμορφώνονται στην κοινή φιλοσοφία

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Εμκε-Πουλοπούλου, Η. (2007). Η μεταναστευτική πρόκληση. Εκδόσεις Παπαζήση
- Καρύδης Β. Χ. (1996) : *Η εγκληματικότητα των Μεταναστών στην Ελλάδα*. Εκδ. Παπαζήση Αθήνα
- Μουσούρου Μ. Λουκία, (1991): *Μετανάστευση και μεταναστευτική πολιτική στην Ελλάδα και την Ευρώπη*, εκδ. Gutenberg-Γιώργος & Κώστας Δαρδανός
- Μουσούρου Μ. Λουκία,(2000): *Μετανάστευση και Μεταναστευτική πολιτική, Φάκελος μαθήματος*, Πάντειο Πανεπιστήμιο, Αθήνα
- Παπαγιάννης Δ. (2011). *Ευρωπαϊκό Δίκαιο*. Εκδ. Αντ.Ν.Σάκκουλα
- Πετρινώτη, Ξ. (1993). *Η Μετανάστευση προς την Ελλάδα*. Εκδόσεις Οδυσσεάς & Βιβλιοθήκη Ινστιτούτου Διεθνών Σχεσεών
- Ρομπόλης, Σ. Γ. (2007). *Η Μετανάστευση από και προς την Ελλάδα*. Εκδ. Επίκεντρο
- Ρομπόλης, Σ. Γ. (2007). *Η Μετανάστευση από και προς την Ελλάδα*. Εκδ. Επίκεντρο
- Τριανταφυλλίδου Α.(2009).«Η μετανάστευση στην Ενωμένη Ευρώπη». Στο Ρ. Γρόπα,(Επιμ.), (2009) Εκδόσεις Κριτική
- Τριανταφυλλίδου Α.(2009).«Η μετανάστευση στην Ενωμένη Ευρώπη». Στο Ρ. Γρόπα,(Επιμ.), (2009) Εκδόσεις Κριτική
- Τριανταφυλλίδου Α.(2010).«Η μετανάστευση στην Ελλάδα του 21ου αιώνα». Στο Θ. Μαρούκης, (Επιμ.), (2010) Εκδόσεις Κριτική
- Τριανταφυλλίδου Α.(2010).«Η μετανάστευση στην Ελλάδα του 21ου αιώνα». Στο Θ. Μαρούκης, (Επιμ.), (2010) Εκδόσεις Κριτική
- Τριανταφυλλίδου Α.(2010).«Η μετανάστευση στην Ελλάδα του 21ου αιώνα». Στο Θ. Μαρούκης, (Επιμ.), (2010) Εκδόσεις Κριτική
- Τσαούση. Δ.Γ. (1996) : «*Η Κοινωνία του Ανθρώπου*» εκδ. Gutenberg-Γιώργος & Κώστας Δαρδανός Αθήνα

Διαδικτυακός ιστός

Αντωνίου, Α. Παπαιωάννου, Α. 2016. *Οι κανονισμοί Δουβλίνο II και Δουβλίνο III*. Ανακτήθηκε 6 Νοεμβρίου 2017, από <https://eclass.uoa.gr/modules/document/file.php/LAW277/%CE%95%CF%81%CE%B3%CE%B1%CF%83%CE%AF%CE%B5%CF%82%20-%20%CE%A0%CE%B1%CF%81%CE%BF%CF%85%CF%83%CE%B9%CE%AC%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82/13.04%20%CE%95%CE%A1%CE%93%CE%91%CE%A3%CE%99%CE%91%20%CE%A7%CE%95%CE%91%CE%94.pdf>

Αντωνίου, Α. Παπαιωάννου, Α. 2016. *Οι κανονισμοί Δουβλίνο II και Δουβλίνο III*. Ανακτήθηκε 6 Νοεμβρίου 2017, από <https://eclass.uoa.gr/modules/document/file.php/LAW277/%CE%95%CF%81%CE%B3%CE%B1%CF%83%CE%AF%CE%B5%CF%82%20-%20%CE%A0%CE%B1%CF%81%CE%BF%CF%85%CF%83%CE%B9%CE%AC%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82/13.04%20%CE%95%CE%A1%CE%93%CE%91%CE%A3%CE%99%CE%91%20%CE%A7%CE%95%CE%91%CE%94.pdf>

[%91%20%CE%A7%CE%95%CE%91%CE%94.pdf](#)

Αντωνίου, Α. Παπαιωάννου, Α. 2016. *Οι κανονισμοί Δουβλίνο II και Δουβλίνο III*. Ανακτήθηκε 6 Νοεμβρίου 2017, από <https://eclass.uoa.gr/modules/document/file.php/LAW277/%CE%95%CF%81%CE%B3%CE%B1%CF%83%CE%AF%CE%B5%CF%82%20-%20%CE%A0%CE%B1%CF%81%CE%BF%CF%85%CF%83%CE%B9%CE%AC%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82/13.04%20%CE%95%CE%A1%CE%93%CE%91%CE%A3%CE%99%CE%91%20%CE%A7%CE%95%CE%91%CE%94.pdf>

Αφουξενίδης, Α., Βαρουξη, Χ., Ηλιου, Κ., Κακεπακη, Μ., Κουντουρη, Φ., Κουρτελης, Χ., Λιναρδης, Α., Σαρρης, Ν., Τσακρηιδη, Ο. 2012. *Ένταξη των μεταναστών: Αντιλήψεις, πολιτικές, πρακτικές*. Αθήνα. Ανακτήθηκε 18 Οκτωβρίου 2017, από http://www.ekke.gr/open_books/EntaxiMetanaston.pdf

ΕΚΔΔ (2017). *Η παρούσα εργασία έχει ως σκοπό την παρουσίαση των σημαντικότερων σημείων εξέλιξης της μεταναστευτικής πολιτικής στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ώστε να αποτυπωθούν οι γενικές τάσεις της, σε αντιστοιχία με της φάσης εξέλιξης της διαχρονικά*. Ανακτήθηκε από 28 Δεκεμβρίου 2017 από http://www.ekdd.gr/ekdda/files/ergasies_esdd/13/2/466.pdf

ΕΚΔΔ (2017). *Η παρούσα εργασία έχει ως σκοπό την παρουσίαση των σημαντικότερων σημείων εξέλιξης της μεταναστευτικής πολιτικής στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ώστε να αποτυπωθούν οι γενικές τάσεις της, σε αντιστοιχία με της φάσης εξέλιξης της διαχρονικά*. Ανακτήθηκε από 28 Δεκεμβρίου 2017 από http://www.ekdd.gr/ekdda/files/ergasies_esdd/13/2/466.pdf

Ελληνική Αστυνομία (2017). *Το φαινόμενο της Μετανάστευσης. Ελληνική Αστυνομία*. Ανακτήθηκε 27 Οκτωβρίου 2017 από http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&perform=view&id=1852&%CE%97

Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής (2013). *Παγκοσμιοποίηση και παράτυπη μετανάστευση. Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής*. Ανακτήθηκε 3 Νοεμβρίου 2017, από <http://www.eliamep.gr/migration/%ce%ba%ce%b5%ce%af%ce%bc%ce%b5%ce%bd%ce%bf-%ce%b5%cf%81%ce%b3%ce%b1%cf%83%ce%af%ce%b1%cf%82-%cf%84%ce%bf%cf%85-irma-%cf%80%ce%b1%ce%b3%ce%ba%ce%bf%cf%83%ce%bc%ce%b9%ce%bf%cf%80%ce%bf%ce%af/>

Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής (2013). *Παγκοσμιοποίηση και παράτυπη μετανάστευση. Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής*. Ανακτήθηκε 3 Νοεμβρίου 2017, από <http://www.eliamep.gr/migration/%ce%ba%ce%b5%ce%af%ce%bc%ce%b5%ce%bd%ce%bf-%ce%b5%cf%81%ce%b3%ce%b1%cf%83%ce%af%ce%b1%cf%82-%cf%84%ce%bf%cf%85-irma-%cf%80%ce%b1%ce%b3%ce%ba%ce%bf%cf%83%ce%bc%ce%b9%ce%bf%cf%80%ce%bf%ce%af/>

Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (2000). *Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2000/C 364/01)*. Ανακτήθηκε 20 Οκτωβρίου 2017, από http://www.europarl.europa.eu/charter/pdf/text_el.pdf

ESPA (2009). *Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων*. 4 Νοεμβρίου 2009. Ανακτήθηκε 25 Οκτωβρίου 2017, από <https://www.espa.gr/el/Pages/DictionaryFS.aspx?item=450>

European Commission(2018). *Μετεγκατάσταση και Επανεγκατάσταση απαιτούνται επειγόντως απτά*

αποτελέσματα εκ μέρους των κρατών μελών της ΕΕ. European Commission(2018). Ανακτήθηκε από 10 Ιανουαρίου 2018, από http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-829_el.ht

EUROSTAT.(2017).*Στατιστικές για τη μετανάστευση και τον μεταναστευτικό πληθυσμό*. EUROSTAT. Ανακτήθηκε 5 Νοεμβρίου από http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Migration_and_migrant_population_statistics/el#.CE.9C.CE.B5.CF.84.CE.B1.CE.BD.CE.B1.CF.83.CF.84.CE.B5.CF.85.CF.84.CE.B9.CE.BA.CE.AD.CF.82_.CF.81.CE.BF.CE.AD.CF.82

Ευρωπαϊκή Ένωση(2017). *Οργανισμός Ευρωπαϊκής Συνοριοφυλακής και ακτοφυλακής. (Frontex). Ευρωπαϊκή Ένωση*. Ανακτήθηκε 9 Νοεμβρίου 2017, από https://europa.eu/european-union/about-eu/agencies/frontex_el

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (2017). *Μεταναστευτική κρίση στην ΕΕ: στοιχεία και αριθμοί*. Ανακτήθηκε 3 Νοεμβρίου 2017 από <http://www.europarl.europa.eu/news/el/headlines/society/20170629STO78630/metanasteutike-krise-sten-ee-stoikheia-kai-arithmoi>

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο(2017).*Μεταναστευτική πολιτική. Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο*. Ανακτήθηκε 15 Οκτωβρίου 2017, από http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/el/displayFtu.html?ftuId=FTU_4.2.3.html

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο(2017). *Πολιτική Ασύλου. Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο*. Ανακτήθηκε 28 Οκτωβρίου 2017, από http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/el/displayFtu.html?ftuId=FTU_4.2.2.html

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο(2017). *Το μεταναστευτικό στην Ευρώπη*. Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.10 Ιουλίου 2017.Ανακτήθηκε 10 Νοεμβρίου 2017, από <http://www.europarl.europa.eu/news/el/headlines/priorities/20150831TST91035/20170629STO78632/to-metanasteutiko-sten-europe>

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο(2017). *Το μεταναστευτικό στην Ευρώπη. Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο*.10 Ιουλίου 2017.Ανακτήθηκε 10 Νοεμβρίου 2017, από <http://www.europarl.europa.eu/news/el/headlines/priorities/20150831TST91035/20170629STO78632/to-metanasteutiko-sten-europe>

EUR-Lex(2009). *Το πρόγραμμα της Χάγης: 10 προτεραιότητες για την προσεχή πενταετία*. EUR-Lex(2009). Ανακτήθηκε από 24 Δεκεμβρίου 2017, από <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=LEGISSUM:116002>

Iefimerida .(2015).*Το 2015 μπήκαν στην Ελλάδα 804.465 μετανάστες – Από ποιες χώρες ήρθαν [λίστα]*.24 Ιανουαρίου 2015. Ανακτήθηκε 28 Οκτωβρίου 2017, από <http://www.iefimerida.gr/news/242582/2015-mpikan-stin-ellada-804465-metanastes-apo-poies-hores-irthan-lista>

IOM(2017). *Η αποστολή μας*. IOM(2017). Ανακτήθηκε 24 Ιανουαρίου 2017, από <https://greece.iom.int/el/η-αποστολη-μας>

IOM(2017). *Πρόγραμμα Μετεγκατάστασης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Relocation)*.IOM(2017) Ανακτήθηκε 24 Ιανουαρίου, από <https://greece.iom.int/el/%CF%80%CF%81%CF%8C%CE>

[https://www.relocation.gov.gr/...
%B3%CF%81%CE%B1%CE%BC%CE%BC%CE%B1-%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE
%B5%CE%B3%CE%BA%CE%B1%CF%84%CE%AC%CF%83%CF%84%CE%B1%CF
%83%CE%B7%CF%82-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%B5%CF%85%CF%81%CF
%89%CF%80%CE%B1%CF%8A%CE%BA%CE%AE%CF%82-%CE%AD%CE%BD%CF
%89%CF%83%CE%B7%CF%82-relocation](https://www.relocation.gov.gr/...)

IOM(2017). Προστασία Παιδιών στο πλαίσιο της Προσφυγικής και Μεταναστευτικής Κρίσης στην Ευρώπη. IOM(2017). Ανακτήθηκε 24 Ιανουαρίου 2017, από <https://greece.iom.int/el/%CF%80%CF%81%CE%BF%CF%83%CF%84%CE%B1%CF%83%CE%AF%CE%B1-%CF%80%CE%B1%CE%B9%CE%B4%CE%B9%CF%8E%CE%BD-%CF%83%CF%84%CE%BF-%CF%80%CE%BB%CE%B1%CE%AF%CF%83%CE%B9%CE%BF-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CF%80%CF%81%CE%BF%CF%83%CF%86%CF%85%CE%B3%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CF%83%CF%84%CE%B5%CF%85%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82-%CE%BA%CF%81%CE%AF%CF%83%CE%B7%CF%82-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%B5%CF%85%CF%81%CF%8E%CF%80%CE%B7>

IOM(2017). Στον κόσμο. IOM(2017). Ανακτήθηκε 24 Ιανουαρίου 2017, από <https://greece.iom.int/el/%CF%83%CF%84%CE%BF%CE%BD-%CE%BA%CF%8C%CF%83%CE%BC%CE%BF>

Κολοβός, Π. 2014. Το φαινόμενο της μετανάστευσης στις χώρες της Νότιας Ευρώπης και η Ελλάδα, ως χώρα διόδου και υποδοχής. Ανακτήθηκε 28 Οκτωβρίου 2017, από [file:///C:/Users/%CE%94%CE%97%CE%9C%CE%97%CE%A4%CE%A1%CE%97%CE%A3/Downloads/Kolobos_Panagiotis%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/%CE%94%CE%97%CE%9C%CE%97%CE%A4%CE%A1%CE%97%CE%A3/Downloads/Kolobos_Panagiotis%20(1).pdf)

Κολοβός, Π. 2014. Το φαινόμενο της μετανάστευσης στις χώρες της Νότιας Ευρώπης και η Ελλάδα, ως χώρα διόδου και υποδοχής. Ανακτήθηκε 28 Οκτωβρίου 2017, από [file:///C:/Users/%CE%94%CE%97%CE%9C%CE%97%CE%A4%CE%A1%CE%97%CE%A3/Downloads/Kolobos_Panagiotis%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/%CE%94%CE%97%CE%9C%CE%97%CE%A4%CE%A1%CE%97%CE%A3/Downloads/Kolobos_Panagiotis%20(1).pdf)

Κολοβός, Π. 2014. Το φαινόμενο της μετανάστευσης στις χώρες της Νότιας Ευρώπης και η Ελλάδα, ως χώρα διόδου και υποδοχής. Ανακτήθηκε 28 Οκτωβρίου 2017, από [file:///C:/Users/%CE%94%CE%97%CE%9C%CE%97%CE%A4%CE%A1%CE%97%CE%A3/Downloads/Kolobos_Panagiotis%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/%CE%94%CE%97%CE%9C%CE%97%CE%A4%CE%A1%CE%97%CE%A3/Downloads/Kolobos_Panagiotis%20(1).pdf)

Κυριακίδου Ζωή, Παπαδοπούλου Κωνσταντίνα 2009. Βαθμός ικανοποίησης των παράνομων μεταναστών από τις παρεχόμενες υπηρεσίες υγείας από τις μη κυβερνητικές οργανώσεις. Το παράδειγμα της PRAKSIS. Ηράκλειο. Ανακτήθηκε 29 Οκτωβρίου 2017, από <http://nefeli.lib.teicrete.gr/browse/seyp/ker/2009/KyriakidouZoi.PapadopoulouKonstantina/attached-document-1279179656-31396-11502/Kyriakidou2010.pdf>

Lawpost (2015). Όσα χρειάζεται να γνωρίζετε για τη Συνθήκη Σένγκεν. 22 Ιανουαρίου 2016. Ανακτήθηκε 22 Οκτωβρίου 2017, από <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/voithitika-kemena/osa-hreiazetai-na-gnorizete-gia-ti-synthiki-sengken>

Μαρινάκι Ασημένια. 2008. Καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξеноφοβίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ανακτήθηκε 2 Νοεμβρίου 2017, από <https://apothesis.lib.teicrete.gr/bitstream/handle/11713/6735/marinaki.pdfsequence=1&isAllowed=y>

Migrants (2015). «Οι επιπτώσεις της Μετανάστευσης στις αγορές Εργασίας: Εμπειρία από την ΕΕ-27.» Migrants. 20 Νοεμβρίου 2015. Ανακτήθηκε από <http://www.migrants.gr/%ce%bf%ce%b9-%ce%b5%cf%80%ce%b9%cf%80%cf%84%cf%8e%cf%83%ce%b5%ce%b9%cf%82-%cf%84%ce>

<http://www.tovima.gr/files/1/2016/04/metanaroes.pdf>

Τσανούσα Ελευθερία. 2006.*Κοινή Ευρωπαϊκή Πολιτική Ασύλου*. Ανακτήθηκε 1 Νοεμβρίου 2017, από <http://repo.lib.duth.gr/jspui/bitstream/123456789/1588/1/N233.pdf>

Υπηρεσία Ασύλου (2017). *Κοινό Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασύλου (ΚΕΣΑ)*. Υπηρεσία Ασύλου. Ανακτήθηκε 5 Νοεμβρίου 2017 από http://www.moi.gov.cy/moi/asylum/asylumservice.nsf/asylumservice13_gr/asylumservice13_gr?OpenDocument

UNHCR(2017). *Ιστορία της Ύπατης Αρμοστείας*. UNHCR(2017). Ανακτήθηκε 5 Νοεμβρίου 2017, από <http://www.unhcr.gr/genikes-plirofories/istoria-tis-ypatis-armosteias.htm>

UNHCR(2017). *Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες*. UNHCR(2017). Ανακτήθηκε 5 Νοεμβρίου 2017 από <http://www.unhcr.gr/genikes-plirofories/poioi-eimaste-ti-kanoyme.html>

Ψαράκη, Α., Χατζηδάκη Β. 2014. *Η οικονομική μετανάστευση σε Ελλάδα και Ευρώπη. Μια ματιά στο τότε και στο σήμερα*. Ανακτήθηκε 30 Οκτωβρίου 2017, από http://oceanis.lib.puas.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/2486/log_201400145.pdf?sequence=1

ΛΙΣΤΑ ΠΙΝΑΚΩΝ-ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΑΤΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ 1. Το βήμα (2016). Δημογραφικά Νέα. Οι μεταναστευτικές εισροές στην Ελλάδα την τελευταία δεκαετία ένταξη και βασικά χαρακτηριστικά των παρατύπως εισερχομένων ως και των αιτούντων άσυλο. Ανακτήθηκε 10 Οκτωβρίου 2017, από <http://www.tovima.gr/files/1/2016/04/metanaroes.pdf>

ΠΙΝΑΚΑΣ 2. Tvxs (2015). Οι δρόμοι των μεταναστών προς την Ευρώπη [Χάρτες]. Ανακτήθηκε 20 Ιανουαρίου 2017, από <http://tvxs.gr/news/ellada/aytoi-einai-oi-dromoi-ton-metanaston-pros-tin-eyropi-xartes>

ΠΙΝΑΚΑΣ 3. Eurostat (2017). Στατιστικές για την μετανάστευση και το μεταναστευτικό πληθυσμό. Ανακτήθηκε 27 Οκτωβρίου 2017, από http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Migration_and_migrant_population_statistics/el#.CE.9C.CE.B5.CF.84.CE.B1.CE.BD.CE.B1.CF.83.CF.84.CE.B5.CF.85.CF.84.CE.B9.CE.BA.CE.AD.CF.82_.CF.81.CE.BF.CE.AD.CF.82

ΠΙΝΑΚΑΣ 4. Τριανταφυλλίδου Α.(2009).«Η μετανάστευση στην Ενωμένη Ευρώπη». Στο Ρ. Γρόπα,(Επιμ.),(2009) Εκδόσεις Κριτική

ΠΙΝΑΚΑΣ 5. Το βήμα (2016). Δημογραφικά Νέα. Οι μεταναστευτικές εισροές στην Ελλάδα την τελευταία δεκαετία ένταξη και βασικά χαρακτηριστικά των παρατύπως εισερχομένων ως και των αιτούντων άσυλο. Ανακτήθηκε 10 Οκτωβρίου 2017, από <http://www.tovima.gr/files/1/2016/04/metanaroes.pdf>

ΠΙΝΑΚΑΣ 6. Υπουργείο Ψηφιακής Πολιτικής Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης. (2017). Η συνοπτική κατάσταση προσφυγικών ροών νήσων Ανατ. Αιγαίου όπως διαμορφώθηκε το πρωί της Δευτέρας 15 Μαΐου 2017. Ανακτήθηκε 20 Οκτωβρίου 2017, από <http://mindigital.gr/index.php/>

[%CF%80%CF%81%CE%BF%CF%83%CF%86%CF%85%CE%B3%CE%B9%CE%BA%CF%8C-%CE%B6%CE%AE%CF%84%CE%B7%CE%BC%CE%B1-refugee-crisis/1270-15-05-2017](http://www.iefimerida.gr/news/242582/2015-mpikan-stin-ellada-804465-metanastes-apo-poiies-hores-irthan-lista)

ΠΙΝΑΚΑΣ 7. Iefimerida (2015) *Το 2015 μπήκαν στην Ελλάδα 804.465 μετανάστες – Από ποιες χώρες ήρθαν [λίστα]*. 24 Ιανουαρίου 2015. Ανακτήθηκε 28 Οκτωβρίου 2017, από <http://www.iefimerida.gr/news/242582/2015-mpikan-stin-ellada-804465-metanastes-apo-poiies-hores-irthan-lista>

ΠΙΝΑΚΑΣ 8. Eurostatnewsrelease(2017). *Asylum in the EU Member States 1.2 million first time asylum seekers registered in 2016 Syrians, Afghans and Iraqis continued to be the top citizenships* Ανακτήθηκε 4 Ιανουαρίου 2018, από <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/7921609/3-16032017-BP-EL.pdf/e5fa98bb-5d9d-4297-9168-d07c67d1c9e1>

ΠΙΝΑΚΑΣ 9. Eurostatnewsrelease(2016). *Asylum in the EU Member States Record number of over 1.2 million first time asylum seekers registered in 2015 Syrians, Afghans and Iraqis: top citizenships*. Ανακτήθηκε 4 Ιανουαρίου 2018, από <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/7203832/3-04032016-AP-EL.pdf/790eba01-381c-4163-bcd2-a54959b99ed6>

ΠΙΝΑΚΑΣ 10. Eurostatnewsrelease(2017). *Asylum in the EU Member States 1.2 million first time asylum seekers registered in 2016 Syrians, Afghans and Iraqis continued to be the top citizenships* Ανακτήθηκε 4 Ιανουαρίου 2018, από <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/7921609/3-16032017-BP-EL.pdf/e5fa98bb-5d9d-4297-9168-d07c67d1c9e1>